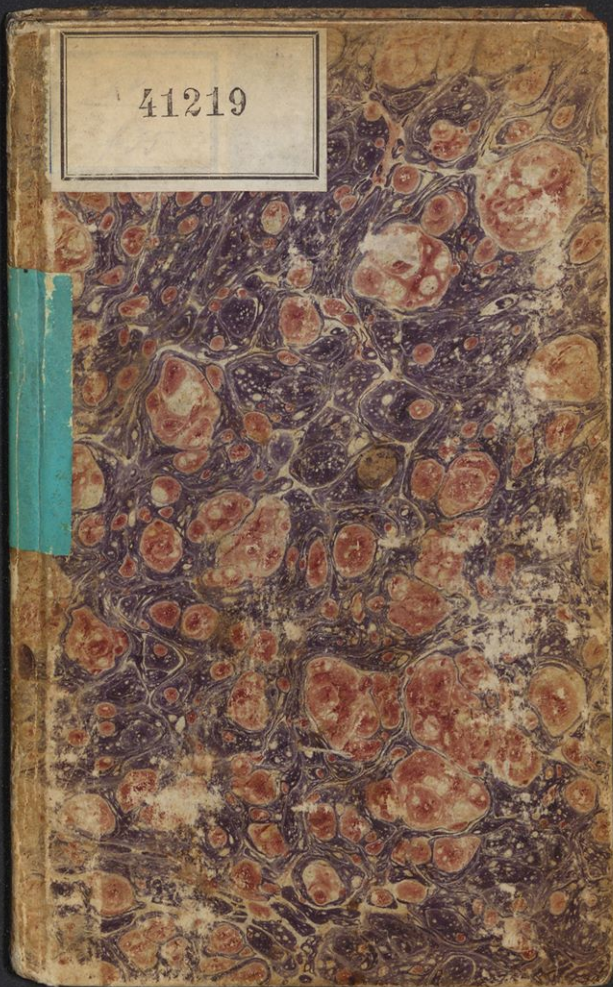
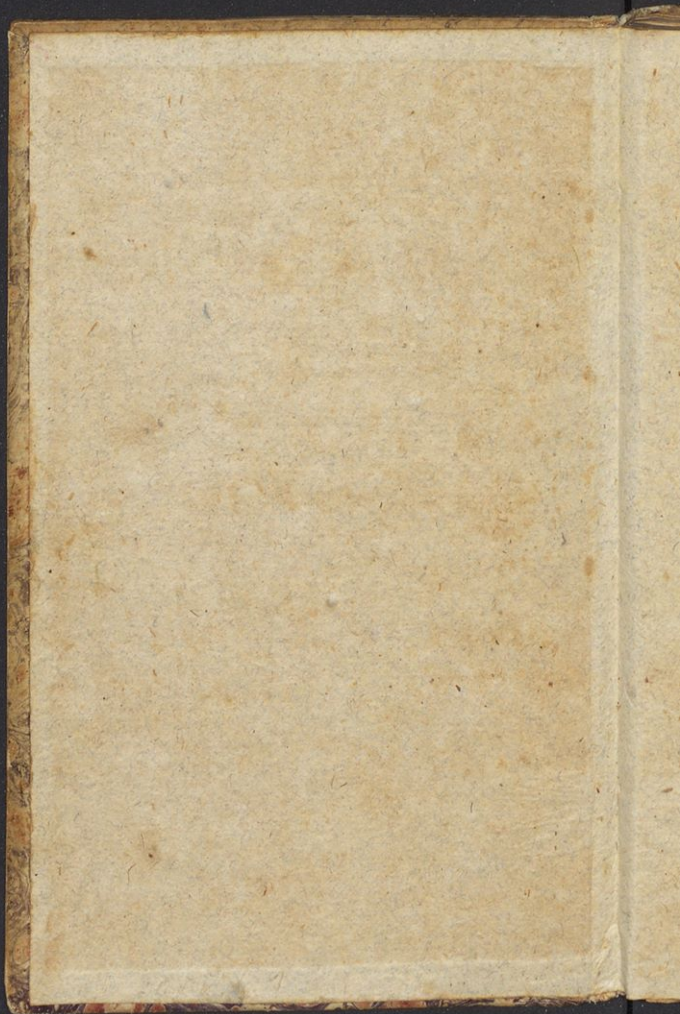

41219

Prijetne
PERPOVEDI

52

o t r ò k e.

Is Némfškiga

naslovenili mladi duhovni v Zelovški du-
hovščizi.

V Zelovzi 1832.

Natisnil Ferdinand od Kleinmayr.

41219

Jesuf je vse to ljudstvu v' perglihah govoril, ino bres
perglh ni govoril jim. Mat. 13, 34.

030045118

Preljubesnivi mladi Slovenzi!

Stara navada je med nami eden drugimu kaj v dar pernesti, kader se objíshemo, alj k' hišhi pridemo. Posebno otrozi se veselijo starejšhov, bratov in sester, kader imájo damu priti; na proti jim letijo, ino od dalezih práshajo: „Kaj ste pernesli?“ Tudi mi vam, preljubi mladi bratji in sestře! kaj lépiga ino dóbriga pernesemo, sa veselje ino podvuzhenje. Zhédne, prijetne bukvize so, polne salih perpoved, ki na prav po domazhe vuzhijo bogoljubno ino poshteno shivéti, zhasno frézhnim, in vezhno svelizhanim biti. Kaj pa je boljga, kakor to!

Perpovedi te so bile od prezhestitiga, visokovuzheniga gospoda Krishtofa Shmida, Korarja na Nemshkim, mladim ljudém posebniga prijatla, is pisem starih zhasov nabrane, in zhedno obdelane. Vam, ljubi otrozi, pa tudi odrasleni ino vsi, ki ste ljubim otrokam prijatli, smo jih mi po braterno naslovénili, sami sebe slovénshine prav pervadit', vam pa s'tim darom veselje naredit'.

Zhe bi vam nektere besede nesnane hodile, imate druge sravno vloshene, morde belj sastoplive; saj véste, de smo is vsih krajov Sloven-

fkiga sbrani, ino bomo spet na vse kraje raspoflani Gospodov vinograd slovénfkiga ljudftva obdelovat; potreba je, de se dobro povfodi saftopmo.

Is ljubesni vam bukvize te podamo, s'ljubesnijó jih beríte tudi vi, ino pa molite sa naf, naj nam vsmilen Bog dobriga duha da, se sa sveti mafhni ftan prav vredno perpraviti, de kader k'vam pridemo, eden drugimu po pravi poti v'nebéfe pomagamo. — Sdravi bodite! Bog vas obvari!

V Zelovzi perviga Roshenzveta 1832.

Mladi duhovni.

1. P r a v i B o g ,

Prebival je en bogoljuben kerfhanfki fantej v' hiſhi eniga malikvavza, ino je vezhkrat k' njemu djal, rekòzh: »Le ſamo en Bog je, ki je vſtvaril nebo ino ſemljo. On daja ſonze in deſh. On vidi vſe naſho djanje ino nehanje, in ſliſhi naſhe molitve (ſhebranje). On ſam je prav ſhivi Bog, ki nam lahko vſe hudo in dobro poverne, naſ iſvelizha in pogubi. Vſi ti vaſhi maliki pa drugiga niſo, kakor jilaſti blatniki, iſ perſti narejeni; oni ne ſliſhijo ino ne vidiſjo; nam niſo pomagati, ne ſhkodvati vſtan.« — Pa nevérnik ni hotel reſnize poſluhniti.

Pergodilo ſe je, de moſh od dama odjide. Fantej vſeme med tim eno palzo, ino vſe glinaſte malike raſbije. Samo eniga, ki je nar vezhi bil, zeliga puſti, ino mu ſhteſklazho (palzo) v' roke da. Moſh, kader damu pride, ſe véf ſerdit ſadere: »Kdo je to naredil?« Fantej odgovori: »Miſlite, de ni vaſh vezhi malik ſvoje manjſhi bratune potokel?« »To ni moſozhe, ſatruſhi moſh nad fantam; ſhe nikolj ni roke ſmeſil. Ti ſi to ſtoril, ti hudobez, ino ſa to tvojo hudobo bom tebe s' palzó do ſmertí ſtokel.«

Fantej pa véf prijaſn rezhe: »O kar ſe ne jeſite! Zhe vi ſvojmú maliku tiga ne ſavupate, kar ſim jeſ s' ſvojó drobnó rokó doperneſti ſamogel, kako bi on pravi Bog bil, ki je nebo ino ſemljo vſtvaril! Malikvavz omolkne (obnéme), premíſli, ſhe tiga malika ſdrobí; poklekne, in moli pervobart praviga Boga.

Oj frézhen je ta, ki Bogá prav ſpoſná;

Nar bolſhi Ozheta v' nebéſih imá.

2. D o b e r o z h e.

Neki dober ozhe je bil, ki je savolj potrebnih opravil v' poglavitnim mestih deshele stanval; mati ino otrozi so pa na pristovi dalezh od mesta prebivali. Enkrat poshleh ozhe otrokam eno polno shkrynjo samih lépih rezhi, sravno pa pismo, v' katerim je sapisano blo: »Ljubi otrozi! le bogabojezhi ino pridni bodite; ino tok bote k' malo k' meni prishli. Le veselite se! v' tajisti hifhi, ki sim jo sa vas perpravil, vam s'he imam veliko lepshih darov s-hranjenih.«

Otrozi so od velikiga veselja sazheli med sebo govorniti, rekòzh: »Kako dober so pazh nash ozhe, in koljko veselja nam naredijo! Prav is serza jih radi imamo, zhe jih ravno ne vidmo, ino bi jih shé vezh ne posnali. Tudi mi jih hozhemo prav rasveseliti, ino storiti vse, kar so nam pisali. Oj kako se veselimo dobriga ozheta, de bi jih le enkrat videli!«

Na, to rezhejo mati: »Ljubi otrozi! kakor vash ozhe na semlji s' vami ravna, ravno tok tudi Ozhe nebeshki s' ljudmi ravna.« Ljudjé shè preljubiga Boga sdaj, se tok vé, de ne vidijo; alj on nam daja tolkoterih lepshih darov-sonze, luno in svesde, roshe, sadje ino sterneno sernje; vse to nam kashe njega ljubesen. Svéto pismo je pa tok rekòzh eno pismo od Boga, v' katerim nam svojo voljo rasodéva, ino nebesé obéta. Oj tam pazh tam nash zhaka shè vezho veselje, ino so lépshi rezhi sa nash perpravlene, kakor nam jih ta svét dati samore.

»Na novo hozhmo tedaj Boga prav ljubiti, po njegovih voljih shiveti, in biti veséli svetih nebes. Tam-

kaj bomo Boga od oblizhja do oblizhja gledali, ino neisrezheno bo našho veselje.«

Ljubímo s' zeliga serza Bogá;
Vse kar imamo, imamo od njá.

3. Srezhna mati s' svojima finama.

Bil je velik prasnik (švetik), ino djala je ena shlahna gospa na desheli svojima finama: »Oh de bi mogla she jes dones v' zerkvo, tamkaj s' tolko taushent sbranih ljudi Bogu vsamogozhnimu zhest ino hvalo dajat! alj kaj pomaga! v' mesto pésh jiti je sa mene predalezh, ino našha kuzhija nam je sdaj sa nizh, kér smo morli konje sa filo prodati.«

Rozhno fina kuzhijo is pod pojate (vosnize) potégnetá, ino se perprávitá mater v' zérkuv pelati, zhe je ravno dalezh v' njo bilo. Mati se vféde, ino shlahna mladenzha, namesto konjov, vlezheta.

Ljudí so solse polile videti mater tok bogoljubno, ino finov tolko otroshko ljubésn. S' selenjam ino s' zvetjam so jima zesto od mestnih vrat do zerkve natrosali, ino od veselja vpili: »Blagor presrezhnej materi, ino nar shlahnej finama!«

Nar shlahnejshi otrók na sveti je,
Ki ljubi Bogá in pa starejshe.

* *
*

V' tim veselím shumi perpelata blaga finova do zerkve. Bogabojezha mati s' solsnim ozhmi pred altár poklekne, ino moli is zeliga serza, rekozh: »Dober Bog! blagoslovi (poshegnaj) moja fina, ino daj jima, kar vésh, de je nar boljshi sa nju.«

Mladénzha mater spet damu pelata, ino se svezher

veselo k' pozhinku spravita. Kader jih mati drugo jutro budila, sta obedva sladko spala, lépa, blaga, kakor dva angelja — pa nista vezh vstala. Mati se s' pervizh mertyih finoŭ, ki jih je ljubila, možhno prestraŭhi; alj kmalo se je potolashila, rekozh: »Vflifhal si, dober Bog! moja molituv. Sdaj sposnam, de je ena lehka, frezhna smert to nar bolje, kar si vmerjozhi ljudjé sa posheleti imajo. Per tebi sta sdaj fina moja. Semlja je bila preborna jima otrofhko ljubésn sadostŭ poplazhati; sa ta del si jih ti v' nebése k' sebi vsél.«

Pravizhni se vmréti kar ne boji,
Saj vé, de per Bogu tamkaj shivi.

5. Brat ino sestra.

Martinek ino Anka sta bila enkrat sama doma. Pojdva Anzhka! je djal Tinej, prav dobriga kaj sa jésti jiskat, de se bova prav dobro najédla.«

Anka rezhe: »Grém s' tebo, zhe en tak kraj vésh, de naj nobeden videl ne bo.«

»Le pojdi, pravi Tinej. Greva v' mlezhno s-hrambo, tam bova eno skledo sladke smétane (verhnje) polisala.«

Anka pravi: »Tam naj bo soséd videl, ki s' vunaj derva zéple.«

»Tok pojdi v' kuhngo s' menó, je djal Tinej, v' kuhinŭki omari je pisŭkar medú (sterdi), kruh si bova v' nja pomozhila.«

Anka pravi: »Tam naj lahko soséda vgléda, ki per svojmu oknju sedí ino prede.«

»Tok pojdva pa v' klet jaboŭke jésti; tam je prav temno, de naj nobeden videl ne bo-«

Anka pravi: »O moj ljubi Martinek! alj sa ref misliš, de naju tam nobeden videl ne bo? Alj nizeh ne véšh sa tajisto okó nad nami, katero fkus vsaki sid gleda, ino tudi v'temi svetlo vidi!«

Tinej se prestrašhi ino rezhe: »Prav imash, ljub ba festerza! Bog naj tudi tam vidi, kjér naju ne vgleda obeno zhlovešhko okó. Nikjér tedaj hudiga ne storiva!«

Anka je bila veselá, de je Tinek njéne besede v' serzu obzhutil. Dala mu je eno salo (lepo) podobo, na katerej je bilo boshje okó, s' svetlim sharkmi obsjáno, ino od spod sapifano:

Bog vse vidi, in vse vé;
Gréh se delati ne smé.

5. L e p o v r è m e.

»**D**e bi le smiram sonze sjalo!« je djala Neshiza v' enim oblazhnim, deshovnim vremeni. Sgodilo se je, kar je sheljela: zele méfenze ni blo meglize videt. Velika sufha je na njivah ino po travnikih veliko fhkodo naredila. Tudi Neshiki so roshize ino selishha v' verti venile ino se posufhile; ino njeni lén, ki se ga je tok veselila, she ni sa en perst dolg israftil.

»Vidish sdaj, so mati djali, de je desha ravno tolko potreba, kakor sonza! Ino ravno tok bi tudi sa naf ljudi dobro ne blo, naj bi le samo jasne ino vesele dni imeli; tudi oblazhni dnevi terplenja ino bridkosti morjo priti zhres naf, de pravizhni ljudje biti perhajamo.«

Desb sa sonzam mora biti,
Sa veseljam shaloft priti.

6. H u d o v r è m e.

Jesdil je svoje dni en barantavz (tergovez) is séjma (terga) damu, ino je imel zulizo (ronz) dnarjov sa lebó pervésanih. Desh je tok možno namakal, de je moshu do koshe premoznilo. Bil je slo nejovoljn, de mu je Bog tok flabo vrème na pot odloznil.

Perjaha sdaj tergovez v' eno veliko hofto, kar trepetáje vglada tolovaja sa potam préshatí (zhakati), s' puklho v' njega nameriti ino isproshiti; alj pulfer je bil od deshvanja moker, ino sa to se mu ni vshgalo. Barantavz konja s' ojftrogó spodbóde, ino frezhno vjide.

Kader je bil shé ras vse nevarshine, je djal: «Kaj sim bil jes sa en abotnik (bedák), de nisim to flabo vrème, ki mi ga je Bog poslal, sa dobro imel!« Ako bi vrème lepo vedro blo, bi jes sdaj v' svoji kriji (kervi) mertev leshal, moji otrozi bi pa doma sastojn mene zhakali.

Desh, zhes katerigà sim nejovoln toshval, mi je premoshenje ino shivljenje odtél.«

Vse je prav, ker Bog stori,

Zhe nam ravn' po volji ní.

7. L e p a m á v e r z a.

Sa enim strafshno hudim vreménam (pishiam) se je prijasna maverza (boshji stol) na nebi lepo perkasala. Mali Lovre jo ravno skus ókno vglada, in od veselja savrifka, rekózh: »Tok silno lepih barv (boj, Farb) she pa nisim vse svoje shive dni videl! Tamkaj per stari verbi sa potokam se is' oblakov na semljo farbe zedijo. Gotovo de is dreva ras yfakiga peresa kap-

lejo te lepe farbe. Hitro pojdem, no bom vse lufhinze, ki jih v' farbunjiku (v' fhkrinzi sa farbe) imam, s' njim napolnil.«

Na vse fkoke je dirjal, bolj ko je mogel do verbe; alj zhudi se fantizh, na deshi ftojè, de ni nobene farbe posnati. Vef moker do koshe se spet shalofen damu poverne ino ozhetu svojo nesrezho potoshi.

Ozhe se mu posmejijo, rekozh. »Take farbe se ne dajo v' lufhine posajeti: faj so le deshovne kapelze, ki se v' sonzhni svetlobi en zhafek tok lepo prishano (pifano) fvetjo.«

Salo blifketanje farbino famo na sebi ni nizh, in sgine, kakor bi trènil. Ravno taka, drago déte, je pa tudi s' vsm velizhastvam tiga fvetá; sdi se nam, de bi sa réf kaj bilo, pa je le prasna dosdéva (blifh).

Kdor sa posvetnim blifham leti,
Temu se radoft (veselje) v' jok spremení.

S. H o f t n i o g l a f.

Mali Jurzhe fhe ni vedel sa hostni oglaf, ki zhloveka oponafha. Enbart saklizhe na travniki. »Hop, hop!« Hmaló se mu v' blifhujim gojsdi (borfhti) tudi oglafi: »Hop, hop!« Kdo je le neki? je sam per sebi djal, ino sakrizhal: »Kdo si pa?« Tudi v' gojsdi rezhe: »Kdo si pa?« Sadérl se je: »Ti si en bedák!« »Bedák, bedák!« se mu is hoste poverne.

Na to se je Jurzhe rasserdil, in zhedelj, gerji besede v' gojsd sijal. Vse so se mu spet oglafile. Menil je, de je kak pubelin (fantín) v' gofhi. Leti ino vse kote prejishe, de bi mu plazhal; pa ni ga blo n.

Potem dirja Jurzhe damu, ino materi toshi,

kako mu je en merkej (hudoben) fant smirjal, se v' goshi fkriváje. Mati so pa djali: „Sdaj si se pazh splazhal sdaj, ino sam sebe satoshil. Véfih, de nisi drujiga flifhal, kaķor sam svoje beséde. Alj kaj véfh, kako si vezhkrat svojo podobo v' vodi gledal; ravno tok si tudi svoj lasten marn v' hofhi flifhal. Le bi bil eno lepo besedo v' tajisto saklizal, bil bi tudi lepo besedo saflifhal.“

„Ravno taka se pa vselej godi. Kakor mi s' drugimi, ravno tok oni s' nami ravnajo. Naj mi ljudi sá lépo imamo, bodo tudi oni naš lépo iméli. Smo pa mi gerdi ino neljudni (neprijasni) s' njim, tudi naš per njih kaj boljiga ne zhaka.“

Kakor drugim pofojuje,
Tok se nam tud povrazhuje.

9. M è r s l i v r é l z.

Po léti en dan se mali Franze na polje podá. Vrozhó je bilo; lize mu gorí, ino silo ga sazhne shejati. V' lépi senzi pod enim hraftam najde hladen vrelz (studenž) is pod pezhine svíрати. Zhista voda je bila, kakor ribje okó, in pa mersla, ko léd.

Naglo se Franze vode napíje; alj flabo mu sazhne perhajati, tolko de ne omedlí.

Bolen damo perlese, ino prav nevarno sbolí. „Joj, je sdihoval bolen na posteli; kdo bi mislíl, de je v' tim studenzi tok hud strup!“

Franzetov ozhe pa pravjo: „Zhisti studenz kar ni kriiv tvoje bolésni, temuzh le tvoja nagloft ino nesmérnoft.“

Nar nedólshnejfli veselje
Nam fkalijo hude shelje.

10. Nevarna rosha.

Mala Marjetiza pride v' enim lepim spomladnim jutri na trato spravno vesti sa venez roshze nabérat.

Sa enim germam vgléda veliko nar lepshih violz. Slo so jo rasveselile; ino nágloma jih sazgne tégati.

Sdaj pa en soféd sakrizhí: »Béshi déte od tíga germa, tamo strupne kazhe prebívajo.«

Marjetka se je prestrašhla — ino eno malo ponehá. Alj shelje po salih roshzah so jo presilo mikale. »Uno violzo le, ki tok mòdro (sivo) is trave gleda, je djala, moram iméti.«

Ravno sega jo vtergat, kar se en gad (kazha) is germa saletí, Marjetki sa roko ovije, ino jo pizhi sa smert. V' enim malih urah je blaga dekelza mertva leshala.

Kròti, zhlovek, poshelenje,

De ne sajdefh v' pogublenje.

11. Vkradene jabelka.

Mali Grega je eno jutro v' sofédovim verti (pungarti) prav veliko prelepih rudezhnih jabelk skus okno po tleh leshati videl.

Grega hitro dirja, slese skus eno versel (lukno na ploti) na vert, ino si vse shepe (arshate) polne jabelk nadéva.

Kar na enkrat pa soféd s' palzó per vratih na vert pride. Grega beshí, kar more, in hozhe spet skus versel berfh vjiti.

Ali, joj mu; ker je prepodne shepe imel, je mali kradlivz v' verseli obtczhal. Vse vkradene jabelke je

moral nasaj dati, pa fhe prav pridno ga je lofed sa-
volj tatvine nashgál: rekozh: »Le dobro fi sapomni:«

Vkradeno, ptujo, krivizhno blagó
Dobriga nikdar perneflo ne bo.

12. N e f r e z h n a g r u f h k a.

P erpeljala je ena shlahna gospa Adolfa svojga fina
sa shlahnizha na kraljevi dvor v'flushbo. Sa flavó
mu je fhe s'folsnimi ozhmi mati nar lepshi navke
dajala. »Preljubi moj fin, je sadnizh djala, ne po-
sabi Bogá, ino karkolj spòzhnefh, spomni se, de te
on vidi. Spofhtúj prav po otrofhko kralja, svojga
gospoda, ino svoje shlahne tovarfhe po braterno lju-
bi. Posebno pa, kar je tvoja nar huj navada, var-
vaj se fladkarije ismikati, in fkrivaj jesti:«

Adolf je kralju na miso sfregel. Nefel je en den
freherno fkledo polno vzukranih grufhk.

Slo ga je mikalo eno vseti. Spomnil se je na
materne besede, pa je le sfiril po svojih sheljah. Pred
vratmi obedenze nagloma eno grufhko smekne, ino
jo po volzhje hitro poshrè. Pa famo toljko, de je
fkledo na miso postavil, — ino nefrezhen fant mertev
okolj pade. Grufhka fhe vfa vrezha mu je gertanz
(poshiralnik) ino shelodez sashgala.

Kdor svojih shelj ne premaguje,

Sam febi smertno fulzo kuje.

13. O r e h a v o j e d e r z e.

D va fanta najdeta sa veljó pod velkim oréhovim
drevéfam en orh. »Moj bó, savpije Nazel; jes fim
ga prvi videl.« — »Ne bo dal, sakrizhi Bernardl, moj

je; jes sim ga pobral.« Sazhela sta se prav sa to pravo sa-nj kávfati.

En treki poftopazh se pertèpe ino pravi: »Jes vama hozhem pravizo fposnati.« On vseme oreh, se vftopi med nju, ga rafkole, ino rezhe: »Ena plat lufhine je tiga, ki je pervi oreh vglodal, druga plat je pa tiga, ki ga je pobral. Jederze bom pa jes sa pravdo obdershal.«

Smejál se je rekòzh: »Tok le se sadnizh vfaka pravda konzhá. Bolfhi je kratka sprava, kakor pa dolga pravda.«

Pravda dobizhek obéta,
Pa premoshenje od hifhe pométa.

14. Oréhova lufhina.

Najdla je Lisika v'verti en oreh, ki je fhe v'seleni lupini bil (fhe ni bil ogrenizhen). Lisika méni, de je jabelka, ino ga hozhe pojefiti. Alj ko hitro ga vgrisne, savpije: »Vuj, kako je to grenko!« ino ga savershe.

Markez, njeni brat, bolj moder, oreh hitro pobere, ga s' sobmi olufhi, ino rezhe: »Jes se pa te grenke lufhine kar ne bojím; faj vém, kaj sa eno fladko jedro je v'njej fkrito, katero bo potem sa tolko bolj dobro.«

Le terplenje nafhili dni

Nam vefelje pofladi,

15. S e l e n a v é j a.

Mihalek je bil en norzháv ino svojoglaven fant,

Sa lepe navke mu ni bilo mar; she le norza se jim je délal. Eniga dne grefta s' Shófkó, sestró njegovó v' vert. Na Shofkinji grédi je vse polno nar lepfhich roshiz zvetlo; Mihalekova greda pa je bla vsa s' plevelam (seljo) sarafhena.

»Brate! brate! sazhne pridna Shofka: ti na to svoje pazh zelo nizh ne gledash. Pasi (merkaj), de se bo tebi godilo, kakor mati pravjo: »Tebi ne bo tvoje shive dni selena mladika pognala.«

Mihez se ji smeji, spleshe na eno visoko hrufhko ino krizhi: »Poglej Shofka! ne le mladika, ampak zela veja je sa mene sraftla, de na njej sedim«. Trefkse veja vkerhne (vzhesne); Mihalek is grufhke pade, ino si roko vlomi.

Kdor s' lepim navkam norze brije,
Sam febi vrat savije.

16. Shlahna roshiza.

Dvé dekli, Jérka ino Lona ste vfaka svojo korbo (jerbas) sadú v' mesto tefhko na glavi nesle.

Jérka je neprenéhama stókala ino sdihvala, Lona se pa smejala, ino je dobre volje bla.

»Kako bi se nek smejala?« sazhne Jérka, saj ni tvoj jerbas leshej kakor moj, ino tudi ti mozhnejshi nisi od mene!«

Na to je Lona rekla: »Jes sim eno skrivno roshizo podloshila, sa to teshe zelo nezhutim. Tudi ti tok stóri!«

»Oj, se sazhudi Jérka, to mora biti pazh ena shlahna roshiza! Hitro si bom svoj tovor s'njo polajfhala. Povej mi vender, kako se ji pravi!«

Lona odgovori: »Draga roshiza, ki vse teshave polajsha, se — poterpeshlivoſt imenuje.»

Poterpeshlivoſt teshave polajsha,
In vsakimu ſtánu bridkoſti poſlajsha.

17. D r a g a r é p a.

En vbog kmetovſki delavz je v' ſvojim malim vertu eno nesnano debelo répo perdélal, nad katero se je vse zhúdilo.

»Hozhem jo naſhimu shlahnimu goſpodu dati, je djal, ſakaj njih veſelí, zhe vidjo, de se polje ino verti dobro delajo.«

Sanetil je répo v' graſhino. Goſpod je nja pridnoſt in dobro miſel pohvalil, ino mu dal tri zekine ſa dar.

To ſliſhi en bogat, pa ſilo lakomn veſhàn, ino rezhe: »Sdaj bom ſhe jes shlahnimu goſpodu kar rozhno ſvojo velko tèle v' dar pelal. Ako ſa eno malovredno répo po tri zekine da, kolko vezh bom jes ſa to lépo tèle dobil.«

On déne tèle na vajet (ſhtrik), ga shene v' graſhino, ino proſi goſpoda tèle v' dar vseti,

Goſpod je kmalo ſposnal, ſakaj ſe ſkopez tok radodarn hlini, ino je djal, de ga nozhe. Lakomnik pa le ſili in proſi, naj vender telèta ne odvershejo. Slednizh pravi moder goſpod: »Tok naj pa bo; kér me shé s' njim perſilite, hozhem vaſho darilo vseti. Kér ſte pa vi meni tok poſebno dober, ſe vam tudi jes ne ſmejem ſlabo ſkaſati. Hozhem vam ſa to naſproti kaj poſebniga dati, ki trikrat tolko velá, koljkor je vaſho tèle vredno.« S' tim beſedam da

kmetu, ki je od firahu ostermel, uno debelo, njemu dobro snano repo.

Kjér dobro ferze miloft najde,
Tam gerdesh v'sanizhvanje sajde.

18. S é l n a g l a v a.

Shla fta enkrat dva rokodelna popotnika (vandrovza) Joshe in Blashe sa eno vešjó memo sélnika.

»Le poglej, je djal Joshe, kaj so to sá ene velike glave!«

»Kaj pa te! je djal Blashe, ki se je rad bahal, te ino pa nizh. Jes sim na moji hoji enbart eno selno glavo videl, ki je bla vezha, kakor tam uni farof.«

Joshe, ki je bil kotlár, je na to rekel: »Ref de zhudna je ta. Pa tudi jes sim enkrat kotel délati pomagal, ki je bil vezhi, kakor ta zerkuv.«

»Sa boshji zhaf! pravi Blashe, k' zhimu pa je bil en tolik kotel?«

»Sa to, se mu Joshe odféka, de se je tvoja selna glava v' njemu kúhala.«

Blasheta je bilo fram; djal je: »Sdaj fhe le vém, kaj si hotel! Legati tvoja navada fzer ni, pa sdaj si eno si vmiflil samo sa to, de bi moje lashnivo bahanje v' smeh perpravil.« Prav mi je.

Kdor se rad s'lashjó bahá,
Se mu vohat' pod nos da.

19. S t r u p n e g o b e.

Mati so enkrat mialo Katarinko gobe brat v' hosto poslali, kire so ozhe posebno radi jedli. »Mama!

klizhe dekliza, kadar nasaj pride, dones fim pazh prav lepih nabrala! Le pogledjte, je djala, ino je zenzo odkrila, kako so lepo ruzezhe, ino belo pikaste, kakor bi jih s' mlekam pokropil. Najdla fim tudi unih rjavih, nezhednih, katerih ste bli vi unkrat pernesli; pa nisem marala sa-nje, ino jih pufila.«

»Oti abotno, nevumno déte! so rekli mati, ino strah jih je obfhel; te lépe gobe, de so ravno bélo ruzezhe, so same strupne mushenze, in kdor bi jih jedil, bi vmerl. Une rjave pa, ki si jih pufila, naj se ti ravno lepe ne vidijo, so te nar boljshi.«

»Taka le, mojo déte! se per velikih rezhih na sveti godi. Najdejo se fkrivne zhednosti ino tihe lastnosti, na katere malokdo porajta; pa tudi blifhezhe, flovite flabosti, katere abotnik hváli. Tudi gréh naf skufha skus blifhezho lepoto ino goljufno fladkost sa-pelati.« Ravno sa to:

Varji gréha se mladost;
Smertni strup je nja fladkost.

20. S h e l o d i n o b u z h a .

En kmetovfki zhlovek je pod hraftam v' fenzi leshal, ino buzhovno spremifhloval, ki je sravno po ploti rafila. Sazhel je s' glavó odkimovati, rekòzh: »Ne! ne! to mi ne gre po glavi, de una mala buzhevna tolki ino tok verli sad rodi; ta velki, sali hraft pa tok drobno malovredno sadje nosi. Naj bi bil jes svét stvaril, moral bi hraft same velike, kakor sonze romene, po zentu tefhke buzhe iméti. To bi blo veselje gledati!«

Kader je to isrekel, sletí en shelod is hrafta, ino ga ravno na nos tok slo vdari, de se mu je kri polila. »O joj meni! savpije ves plashen mosh; sdaj fim

sa svojo modròto eno prav dobro po nosi dobil. Ako bi ta shelod buzha bla, zel nos bi se meni bil rasplofhil (rasdrupal).«

Vse je boshja roka prav storila.

Nafha pamet njo ne bõ vuzhila.

21. H r a f t i n o v è r b a.

Bila je strafhna burja eno nozh, V' jutro gre ozhe Ambrosh s' Makfelnam s' svojim sinam okolj pogledat, kaj je vihar sa eno fhkodo napravil.

»Poglejte ozhe! je djali Makfel, ti nar mozhnej hraft polaman na tleh leshi: fhibka verba sa potokam — kako zhudno je to, pa ravna po konzju stoji. Miflil fim vender, de bi hud veter verbo lohkej polomil, kakor pa hraft.«

»Vidifh, mojo dète! so djali ozhe, shtimàn hraft, ki se ni mogel vfhibniti, se je moral vlomiti; verba se je pa vfhibila ino mozhnimu viharju perpognila, sa to ji pa tudi nizh storil ni.

Kdor shtimano glavo nosi,

Ta po fvetu flabo vosi.

22. S t a r i h r a f t.

Vstarih zhafih prideta enkrat dva mladenzha Janes in Oshbalt na sodbo.

Janes sazgne sodniku tòshiti rekòzh: »Pred trém letmi, preden fim se na deshele podal, fim timu Oshbaltu, ker fim ga miflil sa svojga nar bolj prijatla, en drag drag perftan, kateri je bil s'enim shlahnim kamenam vloshen, s-hraniti dal; sdaj mi pa hozhe perftan vtajiti.« Na to se je Oshbalt po perfh vdartil,

rekozh: »Jes se perdushim, de sa noben perftan nevém. Mojimu prijatlu se gotovo po glavi mefha.«

Sodnik rezhe: »Imáfih, Janes! koga na prizho, de si mu perftan isrozhil?«

Janes pravi: »To je moja nefrezha, de ni bilo nikogar sravno, kakor na polji en star hraft, pod katerim sva flovo jemala.«

Oshbalt je djál: »Jes tudi na to perféshem, de od tiga drevéfa ravno tok nizh nevém, kakor od perftana.«

Sodnik rezhe: »Jidi Janes, ino mi eno véjzo tajiftiga drevéfa pernesi, de jo vidim. Ti Oshbalt pa tukaj (temo) oftanesih, dokler Janes pride.«

Janes gre. Zhes en zhasék pravi sodnik: »Kje je neki Janes tok dolgo? Oshbalt, odpri okno, ino poglej, alj shé gre!« Oshbalt je djál: »O pazh kar, gospod, ne bo ga she tok hitro. Drevo je eno uro hodá od tod.«

Na to ga je sodnik napél, rekozh: »Oj ti bresdufhen, goljfirski zhlovek! ti si hotel perfégati, de ravno tok sa hraft, kakor sa perftan nizh ne vésh. Tebi je perftan ravno tok snan, kakor hraft.«

Oshbalt je moral s'perftanam na svetlo, ino je bil ravno na tajifto drevó obeshen.

Naj bo tat she tako skrit,

Mora le na svetlo prit!

23. O b d é l a n a n j i v a.

Miklavshova hifha je stala v'fredi germovja, pa tudi v'fredi vbofhtva, s'ternjam ino s'léshjam obráfhená. V'shetvi, ob enim vrozhim polétnim dnu je

Miklavsh pod léshjam v' senzi leshal. En sosed nalo-shen vos sternéniga memo perpela. Miklavsh nadevan vos nevoshlivo gleda, ino she fkoraj sosedu ne posdravi.

Sosed postojí ino Miklavsha nagovarí rekozh: »Naj bi ti le vsaki den eno tolko te tvoje puste semlje obdelal, kolikor nje tvojo leno truplo leshè pokrije, tok bi lahko vsako leto she vezh sternéniga nashél, kakor ga na tim vosi vidish.«

Miklavshu ta svet dopade. On sazhe germovje trebiti, ino kopazhine napravlati. Tok si je eno njivo bres vsiga potrofhka (koshtanja) obdelal, per kateri je lahko sam sebe ino te svoje shivel.

Tam, kjér glad mori lenuha,
Najde priden dosti kruha.

24. Sterneno klasje.

En kmet gre s' Tobijetam, svojim malim sinam na njivo pogledat, alj bó sterneno shé dosorilo. »Glejte atej! rezhe nespámenten fantín,« glejte, kako ene bilja po konzi glavo nosjo; te morjo pazh verle biti, une pa slabej, ki se jim tok nisko perklanjajo.«

Ozhe vtenga dvoje klasov, rekozh: »Abotno déte, na! le poglej: tukaj ta klas, ki se je tok ofhabno k' vishkoma stégal, je ves fnetliv ino prasen, ta pa, ki se je tok ponishno vklanjajal, je poln nar lepfhiga sernja.«

Kdor sam sebe povishuje,
Prasno glavo osnanjuje.

25. Namozhen grah.

En jigrabhav (kayklar) naprosi kralja pred njim eno

fkrivno jigro pokasati, katero lhe nobeden videl ni. Na perpušhenje pride jigrazhar pred kralja, ino pernefe polno fklédizo namózheniga graha, si da v' jifpi (hifhi) eno jiglo nastaviti, in sazhne tok vbrano grah sa graham luzhati (metati), de se en sa drugim na jiglo nabada.

Na to mu kralj rezhe: »Ljubí prijatel! Vi ste si res veliko persadeli, ino dosti zhasa satrátili, se tok teshávniga dela pa tok dobro perváditi: Hozhem vas sa to po saflushenju plázhati.«

Potem fteshetu (flushavniku) nekaj v' uho narozhi. On gré, in kmalo en shmeten (teshek) shakel pervlezhe. Jigrazharju se serze smeji, ter misli, de bo shakel poln dnarjov dobil.

Kader so pa na vkaso kraljevo shakel odvesali, ni bilo v' njemu, rasen goliga graha.

Ino kralj pravi: »Dokler vasha fkrivna jigra ljudém k' nobenimu pridu (hafnu) ni, ino se vam sa to le mali saflushek kashe, bi vam hitro graha pománkalo, de bi vezh jigрати ne mogli; sa to sim vas vkasal s' graham dovolj preskerbéti.

Kdor s' jigrazhó svoj zhas trati,

Prasno flamo mlati.

26. S h t é t a l e z h a.

Bil je svoje dni en bogatinz, ki je prav ffinjeno (fkopo) shivel. Ni jedel drusiga kakor samo lezho, kér je djal, de je nar vshitnejfhi jéd, pa nar bolj kup. Zelo po serno jo den na den v' pifker nashtel, de bi je vezh ne pojédil, kakor tolko, de od gladu ne vmerje.

Alj kaj; per tim shtevenju ni vtegnil po domazhiji pogledati, ino marfkatera velka shkoda ga je sadela. Dokler je on per lezhi fedel, ino eno alj drugo serno perhranil, mu je hlapez mnogi shakel sernja odnesil.

Bogatin je vef vboshen vmerl, ino s'he na smertni posteli rekel:

Dobro je 's maliga zhifto ravnati,
Bolfhi s'he v' velkimu shkode varvati.

27. L e n e n o f e m e .

Ena bogata gospá bi bila rada na svoji kmetiji prav lepo leneno imela. Prifhel en barantavez s' lenenim femenam, ino je djal: »Dajte mi shakel domázhiga, fémena, ki je malo sakaj, ino vam bom nemfhkiga prav shlahniga pernesel, de ne bo boljiga najti; pa en slat bo pridave (navershika).«

Gospá je v' to kupzhijo vdarla.

Lenar je pa bil prav ta spriden kosmovuh (goljuf). Sam per sebi je mislil: »Sdaj hozhem gospó prav vkaniti (spelati). Ravno to leneno ji bom pernesel. Tok mi pride zekin saftojn. Naj se leneno flabo perkashe, faj lahko na flabo vreme, alj pa na malo-prida semljo svernem.«

Pernesel je leneno seme. Gospá vsa vesela rezhe shakel na ravnoft isprasniti. Alj na! — med fémenam nekaj sablifhi. Bil je en slat perftan, nad katerim se gospá sazhudi zekozh: »Ta pravi moj perftan je to, katerga sim sadno jesen sgubila. Per lenenim, ki sim ga spravljala, se mi je moral isfneti.

Lenarju pa rezhe: »Vi ste ta prav flepar, sakaj vas'ha goljufija je ozhitna. Radi bi me bli s' mojim

lastnim lenam sa ptujga oflepili. Namesto vam en zekin navrezhi, bote vi sdaj en zekin goljufnine plazhali.« Sa ref je moral per gosposki shtrafengo (kasnino) odrajtati, ino je na to tok slabo saflovel, de je moral to barantijo opuštiti.

„Naj si goljuf fhe tok svito ravná,
Sadnizh ga lastna goljufija spelá.«

28. S a k l á d v' n j i v i.

V'eni dalni, dalni desheli prideta enbart kmeta dva pred gosposko. Eden sazhe, rekozh: »Kupil fim od tiga svojga sofeda en kóf semlje, in kader fim jo prekapal, fim najdel v' njej en saklád (shaz) sakopán; alj ne morem ga s' dobró vestjó obdershati, sakaj jes fim le golo semljo kupil, in nimam do saklada pravize.«

Na to je njegov sofed djál: »Ravno tok tudi jes ne morem per moji vésti tolko slata ino srebra s-hraniti. Dnarjov nisim sakopal, sa to tudi moji niso. Verh vsiga tiga fim sofedu semljo s' v'fim vred predál, kar je v' tajisti bilo, ino si nisim nizh isgovoril.«

»Rasfodite sdaj, moder sodnik, zhigav naj bo saklád?«

Sodnik jima rezhe: »Slifhal fim, de bota vaju eniga fin; ino hzhi drugiga se jemala. Dajta otrokam saklad sa juterno (délshno).«

Poshtena mosha obljubita to storiti, ino gresta veselo damu.

Nar frezhmej ljudi
Poshtenje stori.

En ptuj mosh je spravno stal, ino se timu filo zhudil, rekozh: »V'mojim kraji bi bila ta rezh vfa drugazhi obtekla. Kupzu bi ne bilo v' glavo padlo unimu vinarja, dati, in sa ta del bi bil saklad vtájl. Zhe bi se bilo pa rasglafilo, bi ga bil uni na toshbo dal, ino saklad febi svojil. Pravda tako napletena bi bila vezh posherla, kakor bi vel saklad 'snefil.«

Sodnik se je savsél rekozh: »Alj sije fonze v' tvojim kraju kalj?« »Kako pa!« mosh odgovori. »Alj tudi deshí per vaf?« sodnik na dalej pobara. »Kaj pa de!« pravi mosh. »To se mi zhudi,« rezhe sodnik: »fo per vaf pa tudi krave in ovze?« »She le prav veliko jih je,« veli ptujz. »Satorej! se sodnik saglafi, tok dober Bog savolj nedolshne shvinze fonzu sijati ino deshu jiti da. Vi tega v' resnizi ne-saflushite.«

Srezha is takiga kraja beshí,
V'ktirnu poshtenja potrebniga ní.

29. P r e m a k n e n m é j n i k.

Brenko je imel lepo stanvanje v'fredi lepe ledine, med sadunosnim drevjam, ki ga je bilo vse polno okolj safajeniga. Sosedov travnik se ga je dershal. Bresvéstni Brenko bi rad svojo koshenino na sosedovo nategnil.

Gre po nozhi, ino mejnik prezej delezh v' sosedov travnik prestavi.

Ne dolgo po tem slese Brenko na eno zhreshno po lojtri, zhreshne nabérat. Kér je nar vishej bil, se prekuzne s' lojtroj vred, ki je prepokonzu stala, snak na tle perleti, ino si ravno na tim méjniki,

ki ga je prestavil, vrat vlomi. Bi Brenko mejnika prestavil ne bil, bil bi zhres nja v' mehko trato sletel, ino se malo poshkodval.

Sa to pravjo v' perglihi rekozh:

Doftkrat krivizhnik bres vse fkerbi
 Sam sebi smertni kamen vali.

30. V i n f k a t e r t a.

Vladil je en-vertnar vinfko terto sa sovjo hifho, ki je po zeli steni brajdo naredila, ino prav shlahno grosdje imela.

Sofedu je to shal djalo, Shel je po nozhi enkrat, ino mu veliko nar lepshih mladik porésal.

Kader vertnar sjutraj tok obresan terf vgloda, se mu je filo vshalilo. Tizhaf namrezh she ljudje védeli niso, kako dobro de je, terfje obrésovati.

»Rasjokal bi se, s' terto vred, pravi vertnar, kakor se ona tok hudo obsekana folsi!« Alj le poglej—to léto je vinfka terta tolko shlahniga grosdja rodila, de she nikolj v' poprejnih létah takó. Vertnarja je pa to k' frezhi svuzhilo terfje obresvati ino tak rodovitnej storiti.

Naj nam sovrashnik lih fhkodo sheli,
 Bog nam vse k' dobrimu spet spremeni.

31. V i n o g r a d p r e k o p a n.

En ozhe je na smertni posteli svojim trém sinam rekel: »Ljubi otrozi! nimam vam kaj sapustiti, kakor to nasho bajtizo, ino vinograd sravno. V' vinógradu pa je velik saklád pokopan. Le pridno kopajte, in najdli ga bote.«

Po ozhétovi smerti fini zel vinograd s' nar vezhim trudam prekopájo — pa ne najdejo frebra ne slata. Dokler s'he pa vinograd nikolj tok obdelan ni bil, jim je terfje tolko grosdja obrodilo, de so se nad jim savseli. Sdaj si s'he le sinovi prav vrajtajo, kako so pokojni (rajni) ozhe saklad sastopili, ino so v'gorzi prav debelo na vrate sapifali:

Pridnost je nar boljfh'saklad,
Kdor ji vé roko podat'.

32. P o j e z h e p t i z h i z e.

Neko lépo prijasno ves je vse polno sadunosniga drevja obdajalo. Silo lepo je v' spomladi (vigredi) zvetelo ino díshalo. Na véjah ino po germih okrog je veliko mnogoterih gmétnih ptizhiz prebivalo ino gnesdilo, na jesen so se pa véje vse polne jabelk, grufhk ino sliv obéfhale. Hudobni fantini sazhejo sdaj ptizam gnesde jemati. Ptize tedaj tajisti kraj sapushajo, ino drugam odletijo. Ni bilo vezh v'lepih spomladnih jutrih shvergolezhih ptizhiz flifhati, ino vse je po vertih shalofstno mólzhalo. Shkodlive ofanze, ki so jih popred ptize pobrale, so se sare-dile, so perje ino zvetje pojedle. Vse golo drevje je stalo, kakor po simi, ino malovredni fantini, kateri so drugekrat sadja dovólj imeli, s'he ene jabelke podifhati dobili niso.

Boshji dar je vsaka stvar;
Kdor jo strati, sebe vdar'.

33. S h o p t i k a n a r z h e k.

Kristinka mater prosi, naj ji kanarzhika (lepiga ru-

menga ptizhika) kupijo. Mati ji ga obljubijo rekozh: „Zhe se bofh smiram lepó zhedno sadershala, ino rada pridno vbógala, ga bofh imela.“

Kristinka je vse obljubila.

Prifhla je Kristinka en den is shole, ino mati ji rezhejo: „Jes pojidem sedaj eno malo isdoma. Tu na misi je ena mala nova fhkátelza; ne bodi ti dobro, de bi jo odperla, she ne dotekni se mi nje. Alj me bofh vbogala, bom tebi, de nasaj pridem, kaj lépiga dala.“ — Mati she niso pridno vrate saperli, she is teknivo (firbizhno) dekle fhkatelzo v' rokah imá. „Kako je lehka, sazhne rezhi; ino pokrovo je tok drobno navertano! Kaj je le notri?“

Mislila je, saj mene mati ne vidijo, ino fhkatelzo odpre — alj poglej, ko bi trenil, en zhudno lep, ves sholt kanarzhek vun ferkne, ino veselo po hífhi smuka in shvergolí.

Kristinka bi rada ptizheka hitro vjela in spet saperla, de bi mati ne védeli; alj ko je vsa vsopihana s'gorezhim lizam urniga ptizheka po hífhi podila — pridejo mati, ino pravijo: „Ti isteknivo, nepokorno dekle! hotla sim tiga lépiga ptizheka tebi dati; pa morla sim tebe popred polkúfiti, alj ga saflushifh. Sdaj ga pa takej ptizharju nasaj ponešem.“

Prav pridni otrozi vse svešto ftorijo,

Naj ravno starejski per njih ne stojijo.

34. Vkradeni fhkoriz.

Stari lovez Bruno je fhkorza v' hífhi imel, katerga je ene besede srékati navuzhil. Ako ga je, postavim, lovez posvál: „Shkorzhek, kjé si?“ se je fhkorzhek vselej oglafil: „Tukaj sim!“

Sofedov Halek je imel s' ptizham veliko veselje, ino ga je hodil pogosto poslušhat. Rayno ni bilo enkrat lovza v' jispi, de ga pride Halek spet objiskat. Hitro on ptizha vjéme, v' shep (arshat) vtekne, ino se misli s' njim skus vrate potéginiti.

Ravno ti zhaš pa lovez v' hisho odpre, misli fantu veselje narediti, ino po navadi sasove: »Shkorzhek, kjé si? — ino ptizhko v' fantinovim shepi na vel glas sakrizhi: »Tukaj sim!«

Naj bo tat she tako skrit,

Mora le na svetlo prit!

35. H i s h n i p e t e l i n.

Ena pridna gospodinja je vsako jutro svoje dekli, na delo budila, kakor hitro de je petelin sapél. Déklama je na petelina tok slo merselo, de ste mu od jese vrat savile, sa naprej bolj per miru dalej leshat'. Alj gospodinja, shé per starosti, ni mogla spati, ino je dekli she bol sgodej (sa rano) vezhbart shé o polnozhi sbudila, ker védela ni, kako sgodaj de je.

Kdor malo nadlego ne poterpi,]

She vezho teshavo si navali.

36. P i t a n a k o k o f h.

Imela je borna shéna eno kokosh, katera ji je vsaki den jajze isnefla. Shéni se pa eno jajze premalo sdi. Sazhne kokosh pitati, in se sanasha vsaki den po dva alj tri jajzeta v' gnesdi najti. Kokosh pa preopitana se obredi, ino nesti nehá.

Kdor to malo ne zhefti,

Tudi vezh'ga vreden ni.

37. Ptizhje gnesdo.

En grosno hudoben fantín je po vsih germih ptizhje gnesda isjiskaval, ino je imel to gerdo veselje mladim ozhi istikati (iskopavati). Mati so ga po gošto svarilí, ino so djali: „Ti nevmileno dete, Bog te bo gotovo shtrafal, alj se ne pobolshafh; pomni moje besede!“ Pa ta rasvajen fantúh se natihim temu smejal, ino je zhedalej hujshi delal.

V' eno nedelo jutro gré namesto zerkve v' hosto nove hudobije dopernafhat. V' verhi na enim visokim hraftu (dobi) sagleda eno velko gnesdo; spleshe hitro na dób, potegne eno mlado is gnesda, in ga dol ver-she. Shé po drugo lega, kar stara vfa serdita kanjuha (kanja) naglo perletita, ino mu s' svojim ojstrim klu-nama obedvoje ozhi iskljujeta.

Kdor starfhe ne vboga, Boga ne zhefti,
Gorjé se v'fim takim na sadno godí.

38. Rasdrashene zhibéle.

Shimej slése v' sosedov vert, ino sagleda en poln germ zvetozhíh vertniz: (gartrosh). Vtergal je eno rekózh: „Sdaj se je bom enkrat prav sa to pravo navohal (naduhal).“ Ko je rovno svoj nosék v' na pol raszveteno rosho tifhal, ga na enbart strafhno sabolí.

Ena b' zhelza je bila v roshzo slesla, ino ga je v' nos piknila, kír jo je fkoraj s' svojim duhanjam stuzhkal (smel).

Nevkrozthane (nevkrotene) hude shelje

Nam smenijo v' jok veselje.

Shimej je bil hude jese. On sgrabi polne pesti (per-difha) parčí ino grud, ino sazhne vef serdit po zhebelnjaku lúzhati. Skus to je tok zhebele rasdrashil, de so ga gosto obfule, ino vsiga opíkale. On je na smert sbolel, neisrezhene bolezhine prestál, ino le sa en laf je per shivlenji ovifel.

Bolshi je malo krivizo prebav'ti,

Kakor pa s'jeso veliko naprav'ti.

39. Muhe ino pajekí.

En kraljevízh je vezhbart rekel: »K'zhimu je neki muhe ino pajeke Bog vstvaril! Ta merzhel (shivad) vender nobenimu zhloveku k'pridu ni. Naj bi le mogel, vse bi pokonzhal!« Moral je kraljevízh enkrat pred sovrashnikam béshati. Vef truden se svezher v'hosti vleshe, ino pod enim drevesam saspí. Eden sovrashnikovih sholdnirjov perlese s'goló sabló njega samorít.

Máhoma pa ena muha perletí, se kraljevízhu na lize vfele, ino ga tok možno pikne, de se sbudí. On poskozhi, svoj mezh potegne ino sholdnirja spodí.

Kraljevízh se je sdaj v'hosti v'en berlog (lukno) fkril. Po nozhi je pajek luknjo s'pajzhinó prepredil. V'jutro prídeta dva sholdnirja sovrashnikovih pred berlóg, njega jískáje.

Kraljevízh jih flifhi, kako se pogovarjata.

»Glej, je djal eden, tukaj noter se je lahko fkril!«
»Nak, je rekel ta drugi, to nemore biti, sakaj noter gredózh bi bil pajzhino rastergal.«

Po tém, de sta sholdnirja odjíhla, je kraljevízh roke povsdignil ino is serza molil rekozh: »O moj

Bog! kako lepo tebe sahvalim! V' zheraj si meni skus eno muho, dones pa skus eniga pajeka shivljenje ohranil. Kako dobro je vse, karkolj si ti stvaril!»

Vfaka stvar, boshji dar

Shé tok mala — hafen (docizh'k) dala.

40. V e l k a r i b a .

En ribizh se je v' jutro s'godaj s' svojim zholnam na jesero podál, ino zel den ribil. Pa koljkokrat je mresho potegnil, kar ene ribze vlovil ní.

Ves sháloften ino pobítiga serza na vezher h' kraji potegne, ino misli sam per sebi: »Morebiti je moje delo sa ta del saftojn, kér nisim popréd Boga sa shegen poprofil; hozhem pa sa naprej to storiti.«

Na to ena velka riba na enkrat perleti, ki jo je druga podila, se is vode v' zholn savali, ino per nogah oveselenga ribzha klopozhe. »Noj, sdaj, je djal mosh, prav zhifto sposnam, de le:«

Tifti zhlovek frezhno s-haja,

Ktirmu Bog svoj shegen daja.

Bres Boga ni nizh mogozhe,

Le na njemu vse leshozhe.

41. H v a l e s h n i p e f e k .

Milka gospodizhna se je fhla en dan sa potokam prehajati. Najdla je tam ene malopridne fantine, ki so ravno hotli eniga pfizhka (kusheja) vtopiti. Njej se vboga stvar vsmili. Kúpila ga je s' fantinami, ino s' sebo v' grafhíno nesla.

Kushek se je kmalo nje tok pervadil, de je povodi sa njo letal. Eno nozh gre gospodizhna v' svojo spalnizo spat. Pefek pa sazhne silo hudo pod posteljo lajati.

Milka s' luzhjó spod posveti, in glej - en grosen-
fki zhlovek, en tolovaj, se je bil pod posteljo fkril.

Ona krizhi na pomozh. Vsi ljudjé zele graphine
perletijo. Slushavniki rasbojnika sgrabjo, ino ga v' je-
zho pelajo.

Na sodbi je obftál, kako je mislil gospodizhno
vmoriti, grad pa obrópati.

Milka je Boga hvalila, de jo tok frezhno refhil,
ino je djala: »Kdo bi bil vedel, de bo ta vboga stvar,
ki sim jo smerti vbranila, — tudi meni shivlenje odtela.

Kdor ljubo shvinzo rad imá,

Mu Bog tud s'njo svoj shegen da.

42. N e f p a m e t n e O v z e.

Pasíl je en mlad ovzhár v' planini svoje ovze. V' ne-
kim popoldné sede na eno pézh v' fenzo pod eno hojko
(jelo), ino sadremle. V' spanji neprenehama kima,
in se naprej s' obeshenó glavó nagiba. Oven (ovzhji
kosel, kashtrún) ki je bliso njega dersal, ga vgleđa,
in misli, de bi se ovzhar rad s' njim terkal. Sa to se
porafte, nekoliko ritanfko (sad) stopi, se v' ovzharja
saletí, ino ga s' svojím rogni grosenfko butne. Ov-
zhar, is sladkiga spanja tok gerdo sdramlen (sbujen),
od jesé, vef serdit fkokama ovna s' obema rokama po-
pade, ino ga v' blishen prepad (bresn) sakadí. Ovze,
kader to vidjo, jih per sto sa ovnam poskaka, ki
se po fkalovji rasmefárijo, ino pobijejo. Ovzhár pa
si je lafe pipal in tulil rekozh:

Joj vsakmu! ki jese tolashít ne sná,
V' nesnano nefrezho ga berfh sapeljá.

Nefrezha, ki se je s' zhredó' pergodila, se je rasglafilila po zeli planini. En star, prav saftopen ino ves poshten ovzhár si je to pergodbo v' dober nauk s-hranil. Silili so nja fini ino hzhere ob enim fémnji v' mesto na raj (pleš). Ozhe jim brani, rekozh: »To ni sa vas. Tamkaj se malokdaj prida godi. Jes sim vas v' nedolshnosti poshteno isredil; tamkaj bi se pa lahko spazhili.« »Kaj pa de! pravjo mlajfhi: saj grejo tudi drugi takej (taj).«

Na to jim rezhe ozhe: »Ref de veliko jih je shé shlo, pa tudi sdravje ino shivljenje, nedolshnost ino poshtenje so napravli. Hozhete vi sa ta del ravno tok po njihovim ravnati, kaj? Ne delajte saj kakor ovze. Snano vam je, de zhé ena v' glabozhino skozhi, vse druge sa njo pokazhejo. Sa to se jim zhudite, rekozh: »Oj ti nevmna shvina!« Pa tudi zhlovek, ki se v' nefrezho sakopá, samo sa to, ker drugi tudi tok délajo, ni trohe bolj pameten, in she hujfhi kakor shvina, ki pameti nima.

Ako en drugi lih v' vòdo fkózh

Si ti nikar sa njim sukne ne smozhi.

43. V k r a d e n k o n j.

Enimu kmetu je bil po nozhi nar bolji konj vkraden. Sa to se je petnajst ur hoda na en konjki semenj (terg) podal, si drugiga kupit.

Pa poglej — med kónji tudi svojga na prodaj vgléda. Hitro popade konja sa vujsdo, ino na ves glaf savpije: »Klufe (shmet) je moja, pred trém dném mi je bilo vkradeno.

Zhlovek, kateri je konja prodajal, rezhe na to ves prijasen: »Vi se mótite, ljubi prijatel! Tiga konja shé zhes eno leto imám. To ni vash konj, le podoben je váshimu.«

Kmet konju ozhi s' obedvema rokama sakrije, rekozh: »Ako, vi klufe sa ref she tok dolgo imate, povéte sdaj, na katirim ozhesi je flepo?«

Zhlovek, ki je bil konja sa ref vkradil, pa ne na tenko ogledal, se vstrafhi. Kér je bil pa perfilen nekaj odgovoriti, je na v'en dan rekel: »Na levim ozhesu je flep.«

»Niste vgonili; je djal kmet; na levim klufe flepo ni.«

»Ne, ne! savpije zhlovek, smotil sim se. Konj je le na desnim flep.«

Sdaj kmet konju ozhi raskrije, ino na ves glaf pové: »Sdaj se ozhitno vidi, de si ti tat ino lashnivz. Tukaj le vfi poglejte! konj ni trohe flep. Samo sa to sim tako baral, naj de bi tat na svetlo prishel.

Ljudjé, ki so okolj stali, se smejiyo, ino s' rokami plefkajo rekozh: »Vjel ga je, vjel.« Konjski tat je moral konja nasaj dati, ino saflusheno shtrafo prestati.

Naj bo tat she tako svit,

Mora enkrat v'roke prit!

44. Velik vol.

Pogovarjal se je ozhe s' svojmi otrokami, kaj de se zhlovek vse navuzhi ino pervadi, ino kaj vse skus pervajo storiti samore. »Hozhem vam tega v' perpovedi rasgled pokasati. Perpovedujejo, de je nekdej en mosh velikiga vola okolj vodil, katirga je v' prizho mnogo ljudi na ramo sadel, ino prezej dolgo po zésti gor

in doli nosil, ino si je s tim posebnim delam dosti dnarja saflushil.«

»Barali so ga, kako neki je on k' tej zhudnej mozhni prishel? Na to pravi:« Kader je shè ta vol malo tele bilo, sim junzheta dan na dan sa ene dve uri po dvorishi prenaslhkoyal. Junez je s' v'fakim dném teshej perhajal, pa tudi jes sim bil od dné do dné mozhnejshi. Sadnizh sim k' tolki krepkosti prishel, de me zel vol s' v'fó svojó teshó ne potlazhi. »Naj shé bo to refniza alj pravliza, sklène ozhe, gotovo refnizhen je vender star pregovor, ki pravi:«

Daja pervája zhloveku krepkóft,

Ino sa delo potrebno lastnóft.

45. Prcobloshen ofel.

Hotel je en vertnar (gartnar) na tershen dén v' mesto, ino obloshi svojga ofla s' selenjavo toljko, de se ni vboge shivine druga videlo, kakor glaya.

Po poti prideta skos eno verbinje. Vertnar narshe ene búterze verbovih shibiz sa terte, ino jih na ofla vershe rokozh: »Eno tako bremze (maló tesho) bo she moj ofel vselej nesil.«

Grésta naprej skos eno léfhje. Nabral si je vertnar per enih dvakrat dvanajset lepih ravnih palzhiz, rosham sa perstaviti, ino mu jih supet navalí rekozh: »Saj so lehke; ofel jih she zhutil ne bo.«

Kader je bilo shé sonze visoko, ino vrezhina mozhno perpekala, iflezhe vertnar svojo seleno sukno, vershe jo verh drujiga tovara, ino rezhe: »Saj ni shé delezh v' mesto; kaj pa ta plahuta (jopiza), ki jo s' mesinzam vsdignem, ne bo mi shivinzhe polomila.« She le isrekel je to, ofel se na kameni spotekne, padé in od prevelike teshe potert obleshi.

Ves prestrašhen sdihuje vertnar na ves glas rekozh: »Sdaj fhe le k' moji lastni fhkodi sposnam, de se ljudje ino shiyina ne smejejo preobloshiti.

Ako shé eden komaj dershi,
Shé ena troha vezh ga vgonubi.

46. V k r a d e n m e s i g.

Tata dva fta mesga (mulo) vkradla ino s' njim v gosho sbéshala. Tam se pogovarjata, kaj sa eno zeno bi ga prodala, ino koljko bo x'fakimu dnarja vergel. Alj fkgregala fta se, in se sazhela tepfti ino tégati.

Kader se pa ravno nar huj kavfata, se en treki tat perkrade, ino jima natihoma mesga odshene. Kader ga je shé tok dalezhi odpelal, de ga ni bilo mogozhe vezh dojiti, fta ga fhe le pogreshila. Vsa kervava se shalofstno sa njim osirata. Eden pravi: »Po refnizi ino pravizi: Kakor dobila, tako sgrabila.« Ta drugi pa rezhe:

Kar med dvema boj ftori,
Trek' mu v' fhako perleti.

47. M é r k o v z a p e r d n a r j i h.

Slésla jemerkovza fkus odperto okno v's-hrambo eniga fkop'ga bogatina, ki ni svoje shivedni vbogim vinarja dal.

Nevfnilenza ravno ni bilo domá. Merkovza najde polne fkrinje dnarjov, ki jih je presufhal; se jih loti, in sazhne polne taze slata in sreba fkus okno metati.

Ljudjé, to viditi, fkúpama ulizo naletijo, se sa dnarje tepó ino lasajo.

Ker je fkrinja shé isprasnjena, fhè le fkopez polzah pride, in ves prestrašhen vgleđa, kar se pred

njegovó hišhó godí. Shé od dalezh merkovzi s' pefljo proti, in jo preklinja rekozh: »Zhaj ti nevmnashivina!«

Kader se stífkovz tok od jese péni, stopi en sofed k' njemu rekozh: »Réf de neumno je dnarje skus okno lúzhati, kakor je merkovza naredila; alj jih povafhe le famo v' skriujo saklépati, je vender fhe bolj ábotno.«

Hvale vreden mosh je ta,
Ki, kar ma, tud' drugim da.

48. M e d v e d o v a k o s h a.

Bil je v' neki sarafheni hosti en filo velik medved. Obert in Lovre, dva popotna lovza fta po tajistim kraji hodila. Slifhati to, se poménta rekozh: »Hozhva ga kmalo imeti.«

Hodila fta sa ta del den na den skverbno medveda zhakat. Na vezher pa prideta v' kerzhmo nasaj, nar bolje viño pit, zhe ravno bres dnarjov. »Na medvedovo kosho pijeja, fta kerzhmarju djala, on bo vse plazhal.« Eniga dné, kader fta ravno po hosti hodila, kar medved ftrafhanfko nad nju perarmuli. Obert vstrelí, alj trepetáje ga ne sadene, ino nagloma na drevo splesá. Lovre fhe pa sproshiti ni mogel. Na tle se vershe ino pozimi (potají), kakor bi mertev bil. Medved ga na uflih, per nosu ino na ufhesih ovoha, in draple svoj pot naprej, sakaj medvedi se mertviga ne dotéknejo.

Obert is drevefa perpleshe ino Lovreta v' fhali (sa fhpas) pobara: »Tí, kaj pa tí je medved na uho povédal?«

Lovre mu odgovorí: »Rekel je:« »Medvedove koshe ne predajati, preden medveda dobiva.«

Kdor prej sapravi, kakor dobi,

Per takimu frezhe in téka ni.

49. Volk lashnivza vje.

Janshek, lashnivi fantizh je sa velkó hostó ovze pa fil. Eniga dné si je maloprida fhalo (shpaf) vbral, ino sazhél na vef glaf krizhati: »Volk gré! volk gré!«

Zela truma blishnih vefhanov na ta vrésh s' fekiramí ino kólami perletí, volka vbijat. Kader pa she volzhjiga fledú ne najdejo, se povérnejo spet damó, ino Janshek se jim na tihim posmehuje.

Spet drugi den Janshek vpíje: »Volk! volk!« Pri-fhlo je spet vefhanov, pa ne vezh tolko. Pa tudi tem samersi, de glave otréfajo, ino gredó nejovolni damó.

Treki den pa volk sa ref pride. Janshek sazhne nevsmileno krizhati: »Voj! pomagajte, pomagajte! Volk, volk!« Pa ni bilo zhloveka ne eniga na pomozh!

Zhédá, kar jo je biló, skokama v' vef perbeshí. Janshek pa, ki ni mogel s' ovzam vred hitro leteti, ga volk sgrabi, rasterga, ino pohrufta.

Tok je lashnivez

Sam svoj golfivez.

50. H v a l e s h n i l e v.

Bil je en vbogi fushen k' smerti obsojen, sa to, kér je svojmu gospodarju vfhel. Pergnali so ga v' eno prostorno shiroko ógrado, ki je bla vfa osidana ino ispuftijo grosovitniga leva nad nja. Velikó jésér (tavshent) ljudí je gledalo,

Vef divji plane lev nad fromako, — pa hitro se vstanóví, ga sazhne s' répam gladiti, od vefelja okolj nja poskakovati, ino mu vef prijasen roko lishe. Ljudjé fé sazhudjo ino barajo fushna, kako bi to bilo?

Sushen jim perpoveduje, rekozh: »Kader sim bil svojmu gospodarju odtékel, sim v' puhavi v' en berlóg sbéshal. Tistokrat je ti lev k' meni perjézhhal, ino mi svojo tazo kasal, v' katero si je bil ojster tern sabodel. Jes sim mu tern isderl, ino od tistiga zhafa me je on s' sverinskó meseninó preskerbel, in mirno sva v' berlogi shivela.«

»V' sadnim lovi so naj vjeli, raskruffhili; sdaj pa se blaga svir veselí, mene spet najti.«

Ljudstvo, kar ga je bilo, se nad hvaleshnostjó sverine od veseljé savseme, ino vpije na ves glas, rekozh: »Dobrotlivi zhlovek ino hvaleshni lev naj shivita!« Sushen je bil prost spulhen, ino od ljudi bogato odarvan. Lev ga je pa is morishta spremlal, koker en krotek pfizhek, je per njemu ostal, ino obenimu shaliga storil ni.

Sverina dobrótnika svojga sposná,
Tud zhlovek naj ferze hvaleshno imá.
Prelepe, so lepe dobrótné roké,
She lepshi zhloveka hvaleshno ferzé.

51. P r a s n o s l a t o.

Dva brata, Alesh in Tomash sta se zhres morje podala v' dalnim, novim kraju svetá svoje frezhe jiskat.

Alesh si je en kos zeline (ne obdelane semlje) sprofil, ino is nje s' velikim trudam njivo naredil, de si je v' kratkim kruha dovolj perdélal.

Tomash se je na gore podál slat péfek nabérat. Revno je moral samih koreninz ino drevesnih shkorinz shivéti, alj vender je pernesil poln shakel slata k' svojmu bratu nasaj.

»Brate, poglej! je djál, kako fim frezhen bil; vse to je mojo. Alj daj mi hitro kaj jeſti. Zhiſto fim flab ino sdélan od ſamiga gladú.«

»Shé prav, rezhe Alesh, dal ti bom jeſti, alj ti boſh veſ shivesh meni s'ſlatam odvagal.« To je Tomashu slo ſamerselo; pa kaj ſi je hotel, ker je bil tok s-hudel ino oflabel, de ni mogel naprej.

Kader je shé Alesh v'enih dnéh vse slato ſvojsa brata imel, je djál: Preljubi moj brat! na, ſvojsa slato nasaj! Niſim tak nevmilenz ne, tebe ob tvojsa ſpraviti; le pokasati fim tebi hotel, kako naſ bogatſtvo ne ſtori frezhne, in de je pridnoſt boljſhi od slata.

Kdor pridno dela in lakomni ni,
Lehko bres vſiga bogatſtva shivi.

52. Biferji v' pufhavi.

Sajſhel ſi je bil en popotnik v'eno tajſtih pufháv, v' katerih zele dni hodá ni drugiga viditi, kakor shgezhi péfek, ino ni bajtize najti, kjér bi ljudje prebivali. Shé veſ flab od gladu ino sheje vender do koſhatiga palmovga dreva perleſe, ino najde ſravno en hladen ſtudenč. Per ſtudenču ſagleda ſhakelz. »Hvala Bogu! je djál moſh, ſhakelz potipáje, bo morebiti grah, de ſe s'njim poſhivím, ino gladu ne vmerjem. Shelno ſhakelz odveſhe, ino ſe preſtraſhi rekozh:« »Oj, Bog pomagaj! ſo le biferji.«

Boljſhi ſa lazhniga kruha kóf.
Kakor pa ſhlahniga kamnja vós.

* *
*

Bore moſh bi bil per dragih biferjih (perlnih) ki ſo bli vezh tavshent tolerjov vredni, od gladu vmerl. Alj,

sazhel je prav svétlo moliti — ino na enkrat perjaha na velbljudi (kameli) en samórz, se na pol shiviga zhloveka vfmili, mu da kruha ino shláhniga fadu, ino ga na kamelo sravno sebe posadi. »Le poglej! je djal samórz, kako zhudno Bog vse vishari (vlada).« Miflil sim, de je nefrezha sa mene biferje sgubiti, pa je le bila velika frezha.

Bog je tako dal, de sim spet tofem prifhel ino tebe smerti refhil.

Kjer je nam nar vezhi fila
Tam je boshja roka mila.

53. Shlahni kamenzi.

Imel je en slatár slate, filo drage shenske lepotije sa eno imenitno góspó v' deli, katéra mu je vezh nar drashej kamenzov sa vdelat dala. Ti svetli kamenzi, ki so tok lepo jifkrali, so Obertu, slatarjovmu fantu tolko dopadli, de si jih nagledati mogel ni.

Na enkrat pa mojster dva nar lépflih kamenzov pogrefhi. Sdajzi je svojga fanta obdolshil, ino njegovo jifpo (kamro) prejifkal, v' kateri je spal; ino je kamenza nad eno omaró na sidu v' eni luknji najdel.

Obert se je fzer prizhal, de ni kamenzov vsel; mojster ga je pa le prav možhno otepil ino od hifhe fpodil rekozh: »Ti si na gavage saflushil.«

Drugi den slatár spet en kamenzhik pogrefhi, ino ga v' ravno tajifsti luknji najde. Na to je prav fkerbno pasil (gledal), kdo bi vender kamenze taj fkrival. Sdaj pride fraka, katero je fant isredil, ino jo na delavno miso pervadil, pobere s'kljunam en svetel kamenz ino ga v' poprejno luknjo na sid sanese.

Slatarju je bilo prav v' ferze shal, de je s' vbogim, nedolshnim fantam tok po krivizi naredil. On ga spet k' sebi vseme, mu odvseto zhest poverne, ino mu, odarváje ga, bolezhine obilno poplazha.

Tok se varvaj natolzváti
Kokl v' ljudi kamnje metati;
Lehko se krivizknik vgene,
In nedolshen pa sadeue.

54. S d r a v i k a m e n z i.

Florjánz, en she zelo mlad vošnarfki (furmanski) hlapez je od shganja nevarno sbolel. Sdravnik njemu rezhe: »Alj shganja zhisto neopuffish, tok bo tvoja smert, sakaj ono je strup sa mladino.«

»Tiga ne morem, pravi bolnik, prevezh sim se ga pervadil. To le flashko ga morem vfaki den imeti.«

Sdravnik na to rezhe: »Ako je pa temu taka, bom kaj drugigá svetal.« Drugi den mu pernese eno pisano shkateljzo polno zhednih kamenzhkov, ino pravi: »Vfaki den en kamzhizh v' flashko vershi, pa ga vsakobart noter puffí, tok ti ne bóde shganje shkodvalo.«

Bolnik je menil, de imajo kamenzi kako posebno mozh shganje nefhkodljivo storiti, ino je vfaki den en kamzhek v' flashko vergel. Tok je s' dnevam, de sam ni vedel kako, enokoljko kapelz manj shganja popil; in kader je k' sadnimu flashko s' kamenzmi napolnil, se je tudi shé shkodlive shganjize odvadil.

Lehko se vfaka rasvada premaga,
Zhe se pobolshanje le ne odlaga.

55. Kamen povrazhila.

En bogatin se je s' enim vbogim teshakam (delavzam) kregal; ino je v' njega en kamen saluzhal. Sromazhek

kamen pobere, ga s-hrani ino misli: »Le zhaj, bo s'he ura prifhla, de ga bom jes hudobnimu zhloveku vernil.«

Bogatinz je skus svojo prevsetvanje, postópanje ino sapravljanje zelo oboshal, ino gré enkrat vel zapast memo fromakove kozhe.

Teshak sdaj kamen popade, ga nefrezhnimu moshú v'herbet saluzhat. Pa hitro si nehá, in sam per febi pravi: »Sdaj sposnam, de se mashvati nikolj ne smémo; sakaj, ako je sovrashnik nash bogat ino imeniten, tok bi ne bilo pámetno; zhe je pa fromák bi bilo nevsmileno. Alj bodi kakor hozhe, vselej je mashvanje hudobno ino nekerfhanfko.

Kdor sovrashnikam odpufha,
Se sa njega Bog pokušha.

56. V r e z h a p e r f t í.

Neki bogatin je eno vbogo vdovo ob edino njivo, ki jo je sa ozhetam iméla, spravil, sa svoj vert rastegnit (rasfhirat). Ravno je drugo jutro po njivi hodil, kar pride sapufhena vdova s' enim prasnim shaklam (vrezho), in ga poprosi s' folsnim ozhmi, rekózh: »Lepo vas prosim, le eno tolko semlje mi od te moje delfhne (dote, erbije) vseti najte, kar je v' to vrezho pojde. Le to prasno profhnjo vam prav lahko dovolím; rezhe bogatesh.

Vdova shakel semlje nadeva (napolni), in rezhe: »Sdaj pa s'he eno profhnjo! Bodite tok dober, ino pomagajte meni vrezho na ramo sadéti.«

Bogatin, dela nevajen, se dolgo brani. Vdova pa le profi in profi; dokler ga k' timu perpravi. Alj shakel vsdigáje stokarekozhi: »Nemorem ga, preteshek mi je.«

Na to mu pa vdova sa shivo prav'ojstro pevê: »Ako vam je shé ta shakel semlje prêteshek, kako val she le bo zela njiva, ki jo v'jesar (távshent) shaklov ne podevama, v'vezhnosti teshila.

Mosh se take besede prestraflhi, ino ji da njivo nasaj. »Sdaj she le sposnam,« je djal:

Vse po krivizi dobleno blagó,
Krivizhnika v'vezhnosti tlázhilo bo.

57. S a p r a v d a n a k m e t i j a .

Ta stari Lenart je bil zel pravdovez, in je hodil neprenéhama k' doktorjam shtenge shtet. Enkrat sagleda, de per sosedu sid (mir) trúpajo (prekopújejo) eno novo okno naredit. Lenartu' to ne gré po glavi: sazhne se sosedu grositi, de ga bo toshil.

Sosedjé grejo nad Lenarta, ino mu branjo, rekózh: »Vonder na svoje stare dni se kar v' pravdo ne vtikaj; ta bedarija (prasna rezh) ti nikolj prida ne pernese.« Alj Lenart se ves vtogotí, in vdari po misi, rekózh: »Mosh beseda! de bom dobil, in pa napravil, de ne bo moj sosed vezh v' mojo dvorishe gledal.«

Lenart se sazhne pravdati, pravdo sgubi, in more vse potroshke (kofhtanje) poplazhati. Ker je bil vezhno v'toshbañ, se je tok sadolshil, de shé ni imel s' zhem vezh plazhati; sa to so mu kmetijo na boben (predajo) dali.

Mihel, eniga premóshniga kmeta sin jo je kupil. Smejijo se mu sdaj eni sosedov, rekózh: »Kar si jifkal, to si najdil, ino skus svojo pravdo naredil, kar si shelel. V' refnizi! sdaj sosed vezh v' tvojo dvorishe ne gleda, ampak v' Mihelovo.«

Kdor veliko pravd pelá
Sadnizh prasno moshno ma.

58. Z h u d e n s i d.

Prebivalzi ene samotne kmetije so ob sadni vojfki veliko strahu prebili. Nar strahnej je bila sa nje ena nozh. Sovrashniki so tajisti kraj dosegali. Nebo se je po nozhi tam pa tam od pogorenja sharilo, rudezho kakor kri. Strašno strelanje se je flifhalo. Ravno je bilo po simi, vse terdo od mrasa, in vreme hudo. Vbogi ljudjé so se vse skosi trefli, de bodo perhruli jih obropat, ino is hishe isgnat.

Stari, mladi ino otrozi so zelo inozh prebedéli, ino v' jifpi premolili. Stara babiza so is enih starih molitvinih bukviz brali. V' eni molitvi: ob zhafu vojfke, so bile le te posebne besede: »Naj Bog en mozhen sid (mir) postavi, de bode sovrashnikam v' nasho prebivalishe vbrasil.« Mladi gospodár, ki je prav svešto poslušhal, je sam per sebi djal, to bi bilo vender prevezh, profiti dobriga Boga; de bi savoljo naf sid napravlal.

Med tem je nozh menila, ino sovrashnika ni v' hisho bilo. Vsi so se temu zhudili. Kader pa v' drugo jutro zhres prag pogledajo - - - vidijo hisho od tistiga kraja, kjér so sovrashniki stali, od vetra s' snegam kakor s' enim sidam tok sameteno, de ni bilo mogo-zhe pregasiti.

Vsi pravijo: »Bodi Bog hvalen!« Ta stara rezhejo: »Poglejte, tok je Bog vender en sid naredil, ino sovrashnikam v' nasho stanvanje vbrasil. Sa to smiraj pravim:

Kdor savupa pra v' Bogá,
Se nikolj ne ogiljsá.

59. J e r b a f k r u h a.

Bila je enkrat velika dragóta. En bogat mosh rezhe

nar révnejšim otrokam domázhiga meſta v' svojo hiſho. Vkaſhe jim jerbaſ kruha perneſti, ino pravi: Tukaj imate poln jerbaſ kruha; vſako vsemi èn hlebiz; ino tok pridete vſaki den, dokler nam Bog bolſhi létne vzhakati da.«

Otrozi planejo nad jerbaſ, ſe vjédajo ino piplejo, kër bi rado vſako nar vézhiga imelo. Raſleteli ſo ſe, de ſe nobeno ſhe ſahvalilo ni. — Le Franza, ena lònno (borno), pa ſnashno oblèzhena dekelza od ſtrani na ſadno pozhaka, vſeme nar manjſhi hlebez, ki ſo ga drugi v' jèrbaſi puſtili, poljubi (kuſhne) roko moſhu prav hvaleſhno, in gre lepo pohlevno, pametno damu.

Drugi den ſe otrozi ravno tok gerdo ſadershó, ino vborna Franza je èn hlebez dobila, ki ga ni bilo pol kakor drugih. Kader pa Franza kruh damu pri-neſe, in ga bolana mati nazhnejo, ſe veliko ſvetlih ſrebernikov is njega poſiple.

Mati ſe preſtraſhijo rekozh: „Spotama pojdi, ino dnarje odrajtaj, ſakaj le ſkus smoto ſo mogli ti dnarji v' kruh priti. Franza neſe odrajtat.

Dobrotliv moſh je pa djal: „Ni bila smota ne. Naleſh ſim rekel te dnarje v' nar manjſhi hlebez varno ſapezhtí, tebe, pridno déte, podaryáti. Le ſmiraj tok pohlevna ino ſedoyolna bodi.«

„Kdor s' malim hlèbzam raj ſa dobro vſeme, kakor bi ſe ſa vezhiga pipal, ſi neſe vſakobart blagoflova (ſhegna) boſhjiga s' tajiſtim damu, de ſi ravno dnarji v' kruh ſapezheni niſo.«

Kdor shé mali dar zheſtí,

Se velik'ga vreden ſtri.

60. Vkraden kof mefá.

Dva kmetovfka hlapza, Miklavsh ino Jurko fta vřak en vos derv ſvojmu gořpodu v' grad perpelala, ino greřta v' grařhinfko kuhňjo. Kakor hitro je kuhar pete odneřel, jima po eno gerzho ova (piti), řhé ſavihan Miklavsh is kotla en kof mefá iřmekne (vkrade) ino ga Jurku v' ſhep potifne, rekozh: »Kader kuhar nařaj pride, ino po meřu bara, ře bom perduřhil, de ga niřim fiřniř, ti pa lahko perřeřeřh na to, de ga niři vkradiř. Tok ři oba lahko pomagořa.«

Zheř en zhař pride kuhar, v' kotel pogleda, po tem pa hlapza prav ořtro prime, rekozh; »Kamo je meřo?« Obedva ře odrěřeta, kakor řta ře pogovorila.

Alj kuhar jih ſažne, rekózh: »Ti Miklavsh ři meřo is kolla vřel, to priřha tvojo od řaj vmařano rokavo. Ti Jurak ři ga pa ř-hranil, řakaj mařha ti po řukni na pete leře. řram vaj bodi, ino greha naj vaj bo řrah. Naj bi ravno ne bil jeř vajne řvijazhine vgleđal, vedel bi jo vender Bog, ki vidi v' řerze vřakiga zhlóveka.]

Morla řta kof mefá odrajtat', ino řta bila řa tatvine řdel po řařluřenju řhrařana.

Lehko ře je ľudém poľegáti,
Alj nemogóže Boga ogolřfáti.

61. Tri nar řlahnej diřhave.

Eniga kraljevizha (kraljeviga řina) je ploha (nagel deřh) na řprehodi vřela, de je řhel v' bliřno kmetřhko hiřho vedřit.

Ravno řo [otrozi] řa miřoj ředeli, per' polni řkledi ořřenga móžhnika. Vřim je dobro diřhalo; ředl

fo, de je blo veselje, zherstvi in lepo ruzzhi, kakor mleko in kri.

»Kok je to vender mogozhe, kraljevizh materi rezhe, de jim ena taka borova jed tok dobro difhi, in fo per tim tok sdravi in lepiga liza.«

Mati je odgovorila: »To storjé trojne difhave, s' katerim jed difhezho napravim, to je:«

»Jes dam otrokam kofilo popred s' delam saflushiti; rasen na miso od mene nizh ne dobijo, sa to de s'gladam sa miso pridejo; vadim jih pa tudi s' dovolnostjé sa ljubo vseti to, kar imajo, ter jih na sladzhize ino posebne jedi ne rasvajam.

Na sveti ljudém nar bolshi jedi

Le delo in glad, pa dovolnost' ftori.

62. P o s e b n a j e d .

Povabil je enkrat en velki barantavz (shtazunar) svoje prijatle is mesta na svojo pristavo sa morje, jim s' posebnim morskim ribami postrezhi. Mnogoterih jedi je shé bilo na misi; k' sadnimu pernese eno veliko pokrito fklédo, ino v' tej fo mislili, de bodo posebne morske ribe, katerih fo zhakali. Kader pa pokrivalo odvsdignejo, namesto rib le nekolko zekinov nájdejo.

»Prijatli moji! jih shtazunár na to ogovori', ribe s' katerim sim vam postrezhi obljudil, fo létoshno léto sa trikrat drashej, kakor sim rajtal. Po zekini fo. Per tim mi je na misel perfhlo, de v' tej vesti en teshák (delavz) bolán leshí, in s' svojim otrokmi strada. Tiga, kar bi fama ta jed velala, lahko une frote pol léta shivijo. Ako tedaj hozhete, moja gospoda! de po morske ribe poshlem, vam jih bom

kmalo rekel napraviti. Ako pa ste per volji, te dnarje vboshzu prepustiti, vas hozhem s' potozhnim ribami, zhe ravno bolj kup, pa vender dobro poflushiti,«

Ta vsm gostam dopade, njih vsaki je she en zekin dodal, ino unimu fromaku se je tok sa eno léto pomagalo.

Naj se ne mafti tvoja brada,
Kader ti vésh, de fofed strada.

63. S t r e n a p o d k u v.

Shel je en kmet'shki mosh s' Tomashejam, svojim sinam zhes polje. »Poglej! rezhe ozhe, na poti postojè, en kof podkve na zesti leshi! Poberi, ino s-hrani jo.« »Kaj pa to, pravi Tomashek, faj se ne splazha, de bi se perpognil po njo.« Ozhe podkvo pobere, ino jo molzhé v' shep vtekne. V' prvi vesi kof podkve kovazhu sa tri pénese prodá, ino sa te dnarje zhrefhenj kupi.

Shla sta naprej. Sonze je vrezho perpékalo, ni bilo dalezh okrog ne hifhe, ne senze, ne studenza videti. Tomasheka bi bilo od shéje konez, in shé ozheta vezh dohajati ne more.

V' tim da ozhe, kakor posablje, eno zhrefhnjo pafiti. Tomashek jo shelno pobere, kakor bi bilo golo slató ino se hitro s' njoj pohladí. Supet na ene stopinje ozhetu druga zhrefhnja vjide. Ravno tok hitro feshe Tomashek sa njo. Ino tok da ozhe Tomasheju vse zhrefhnje pobrati.

Kader so zhrefhnje pofhle, ino Tomashek sadno posóbal, se ozhe smeje ogledajo ino pravijo: »Vidish,

le bi se bil sa podkvo enkrat perpognil, in ne bilo bi se ti treba sa zhrefhnjami flobarti perpogibati.

Kdor kofizh kruha samezhuje,
Drobtinze vezhkrat pojifkuje.

64. K o n j f k i s h r e b e l.

Osedlal je en ratej (kmet) svojga konja, v' mesto jahat. Preden se v'fede, sagleda de na eni nogi en'ga shrebla ni; alj on le odjaha rekozh: »Kaj pa en shrebl, je alj ga ni!«

Zhes en zhaf konj podkvo sgubi. »De hi kovazhenza bliso bila, je djal, dal bi konja podkovati; pa kaj sa to! faj po tréh podkvah fhe vselej gré.«

Konj fi pa na terdim poti rog ofhkodje ino s-hromi. Dva tolovaja fkózhita is goshe, jédiza oropat. Ni jima s' fhántovim konjam vjiti mogel — in vsela fta mu konja, s' vujsdó, s' sedlam ino s' basagó.

Kader pefhez damu pride, pravi: »Ne bil bi verjel, savolj eniga famiga konjfheka ob konja priti. Refniza je vender, naj bo sa zhafno alj vezhno, kar pregovor pové:«

Doftkrat v' málimu samuda
Naredí veliko truda.

65. S l a t i t e r n k.

Hotel je enkrat en kraljevi fin ribe na ternik (vudizo) loviti. Naredili so mu zhedno rántizo (rajzo), ino na shidant vervizi (shnuri) je bil slat ternk pervésan,

Kraljevizh gre na jesero, vershe ternk v' vodo, ino v' kratkim eno ribizo is vode potegne. Spet

ternk v' vodo spuſti; velika ſhuka ſe obefi, vervzo vterga, ino s' ternkam odplava.

Nato kraljevizh rezhe: »Tok nimam drugiga ſa ſvojo ſlato vúdizo raſen te malovredne ribize! Perneſte mi ſheles'n ternk; ſakaj ſlab goſpodár, ki ſa malo blaga veliko vaga, veliko poſtavi, pa malo dobi.«

Od tiga zhaſa je ſdaj pregovor na vſako jigro, poſebno pa na lotrijo, kater pravi:«

Jígravz na ſlati ternk loví

Dnarje ſapravi, vboſhtvo dobi.

66. P a ſ t i r ſ k a p í ſ h e l a.

Per enim kralju je bil ſa goſpodarja dnarniz en mosh, katir je od paſtirſke palze v' to imenitno ſluſhbo priſhel. Bil je ſdaj ta dnarar per kralju neſveſtobe obdolſhen, kakor bi kraljeve ſaklade iſmikal, pobrane dnarje pa, ino druge dragine v' ſvojo laſtno ſ-hrambo s' ſhelesnim vratmi ſapiral.

Kralj dnárarja objiſhe, pregleda njegovo poſlopje, vidi ſhelesne vrata, ino jih vkaſhe odpreti. Kralj ſe mozhno ſazhudi, kader noter ſtopi. Ni bilo drugiga vgledat' kakor ſhtir gole ſtene, eno kmetſhko miſo ino en ſtol iſ flame ſpleten. Na miſi je bila paſtirſka piſhela (ſtranjſhza) ino paſtirſka palza, pa tórbiza polek. Skus okne ſe je na ſelene ſenoshete (trate) ino koſhate planine lepo videlo.

Dnarar na to pravi: »V' ſvojih mladih dnéh ſim ovze paſil. Ti ſi mene, o kralj! na ſvoj dvor pokli-
zal. Tukaj v' tim hrami vſaki den eno uro preſhivím, miſlim s' veſeljam na ſvoje ſtare zhaſe, popévam peſ-
mi, ki ſim jih ſvoje dni per ovzah ſtvarni ku v' hvalo prepéval. Oh! naj de ſe v' ſvoje domazhe gaje (loge)

povernem, v' katerih fim frezhnej shivel, kakor na tvojim kraljevim dvoru.

Kralj se zhes obrekovavzerasferdi, objeme poshtenga mosha, ino ga profi she sanaprej per njemu v' flushbi oftati.

Ne sláto, ne frebro, ne druge rezhi,

Le ferze poshteno naf frezhne ftori.

67. P o l n a b a f á g a.

Balant je polno baságo zhes ramo sadél, ino se s' njó na pot podál. Lukej ga je doshel, ino se njemu perdrushil. Po poti je Balant neprenéhama od blodov (slabóft) drugih ljudi govoril, sam svojih pa she v' misel ni vsel. Sadnizh rezhe Lukej: »Meni se vidi, de si ti vse ptuje slabosti v' preden del svoje basage pobasal, jih smiraj pred ozhmi iméti, ino rasnáfhati, svoje lastne grehe si pa na herbet obesil, de jih ne vidish. Oberni faj enkrat baságo, ino to bode boljshi sa tebe.«

Hudobnik je vsaki, ki druge omiva.

Sam svoje gerdóbe pa febi sakriva.

68. Sedem svesanih palz.

En kmet je sedem sinov imel, ki so se prav pogosto fkrégali. S' kregam ino prepiram so se per delu mudili; nekolko hudobneshov je zlo njih raspártijo v' svoj prid obrázhalo, ino sine po ozhetni smerti ob premoshenje perpraviti jiskalo.

En dan ozhe v'fih sedem sinov poklizhe, jim sedem terdo svésanih palz podá, ino rezhe: »Sto krichovázh mu odfhujem, kdor to breme (butarzo) pa

liz, prelomi. Vsi sãporedam se filjo s' vŕo mozhjó, pa vsãki rezhe sadnizh: »To mi pazh ni mogozhe.«

Pa vender ni nizh bolj lehkiga, kakor to;« je ozhe djal. Po tem vŕeme breme, rasveshe, ino eno palzo sa drugó bres vŕe teshave polamle. »Jej, so rekli fini, tok se vé de je lahko; to bi ŕhe déte ŕtorilo.«

Na to ozhe pravi: »Kaka s' tim palzami, taka je s' vami, moji ŕinovi! Dokler se lepo saŕtopte ino eden drúgimu pomágate, bote lahko s - hájali, ino obeden vaŕ nebo premogel. Ako pa bode ŕavesa lepe saŕtopnoŕti med vami rasvéšana, se bo s' vami ravno taka godila, kakor s' palzami, ki slámane po tléh leshijo.«

Kreg in ŕovraŕhtvo ŕtanove podira,
Lepa saŕtopnoŕt pa hiŕhe podpira.

69. Reŕnizhno ogleđalo.

Tonej ino Neshiza nja ŕeŕtra vidita materno ogleđalo na okni, ino se greŕta v' nja glédat. Tonej je bil prav ŕleten (zheden) ino se je ŕvoji podobil s' do-padenjam ŕmejal. Neshiza je bila od oŕepenŕ (kos) pi-kaŕta, ino ŕajoka, ker ŕvojo raŕtergano lize v' ŕer-kali vgleđa.

Mati, ki ŕravno pridejo, jima rekó: »Ti Tonej, nizh se prevezh ne ŕhtimaj s' minejozhó lepotó, ino varj se, de ŕvojo zhedno lize ŕkos hude ŕtraŕti pre-rano (hitro) ne ŕkasifh. Ti Neshika pa veŕela bodi, de je ŕhe ena boljŕhi lepota od teleŕne, lepota duŕhe, ino sa tajiŕto tolko vezh ŕkerbi.«

Lepo lize hitro ŕgine,
Lepa duŕha pa ne mine.

70. Ozhétova podoba.

Pred veliko sto létmi je v' nekim velikim mestu en barantavz (shtazunar) vmerl, ino lepiga premoshenja sapuстил. Vedlo se je fzer, de ima enga famigafin, ki je na deshelah bil, pa nobeden mestlanov ga ni po obrasu posnal.

Zhes en zhas pridejo terjé mladenzhi v' tajisto mesto, in vsaki si terdi, de je edin sin ino pravi dedizh (erb) rajniga shtazunarja.

Sodnik vkashe pravo sobraseno (namalano) podobo ozhetovo pernefti, ino rezhe: »Kateri is med vas tréh to snamje, katero bom na persih podobe naredil, s' pfhizo sadene, téga bo premoshenje.«

Pervi vstrelí, ino prav bliso sadene; drugi she blishej; treki poméri, sazhe trepetati, bledi, folse ga polijejo; log (palester) in pfhizo na tle vershe, rekozh: »Téga ne, vstreliti ne morem, raj vso premoshenje sgubim.«

Sodnik pa na to njemu rezhe: »Blagi mladenzh! ti si ta pravi sin rajniga, ino po pravizi njegov delzhizh, ne pa una dva, ki sta tok ojstro vstrelila; sakaj, kdor je en pravi sin, ferze svojga ozheta ne bode prebodil, tudi na podobi ne.«

Dobro ino pridno ótrok starejše zhefti,

In jim sa nobeno zeno shálofti ne stri.

71. Nar lepshi oblazhilo.

Veno grafhiao je en prekupez shido na prodaj pernefil. Lina, grafhinska gospodizhna si je od gospé mátere isprofila sa eno krilo tofanta sbrati. Dolgo ní

mogla prav vfhézhiga najti, ino rezhe flednizh: »Ljuba moja mamka! vi rasfodite, kaj sa ena barva (farba) bo meni nar bolj štala — selena, rumena, alj vifhnova?« Mati se ji nasmejijo rekozh: »Meni se sdi de b é l a, podoba zhiftofi, ino pa rudezha, ki je podoba framoshlivofti.«

Nedolshnoft in pá framoshlivoft ferzá

Deklizham nar lepshi obléko podá.

72. S l a t a t o b a k i r a.

En poglavár sholdnirjov je vojarjam, (vojfhakam, ofizirjam) ki fo per njemu sa miso na óbedi bli, eno novo, slato tobakiro kasal. Eno malo po tém hozhe tobaka vseti, vse shepe prejishe, ino strahoma rezhe! »Kamo je moja fhkatla? Poglejte faj, moja gospoda, de ne bi jo bil eden posablivfhi s-hranil.«

Vfi sravnizh vftanejo, in shepe (tafhelne) obrazhajo; pa tobakire le ni na svetlo. En sam banderar (fendrib) nekok omoten poseđi, rekózh: »Ne hom shepa obrazhal, ne; moja mosh beseda vam naj bo sadofti, de tobakire nimam. Ofizirji se, s' glavó otrefáje, rasidejo, in vsaki ga ima sa tatina. — V' nahodno jutro ga vkashe poglavár saklizat', ino mu rezhe: »Shkatla se je spet najdla. Shep se mi je bil rasparal, ino tok mi je sa podkladó (futram) na vsópod derknila. Povejte mi pa vender sdaj, sakaj de nifte hotli shepa pokásati? Saj fo vender vfi drugi to storili.«

»Samo vam, vifhi gospod, bom povedal,« pravi banderar. »Moji starejsfi fo filo fromafhki, Dajam jim sa ta del pol moje saflushne, in se o poldné kuhe tvegam (sdershim). Ravno, kader fim od vas povablen bil, fim svoje kofilo shé v' shepi imel, ino fram

bi me bilo, de bi preobrazháje en kof smefniga (zher-niga) kruha, in pa ena klobafa is shepa padla,

To poglavarja v' ferze gine; rekel mu je: »Viste en dober fin! De bote loshej sa naprej svojim starejsham pomagali, bodete od sedaj vsaki den per meni jedli.« Po tém ga v' obednizo s' sebo pelá, ino mu v' prizho vsih vojarjov na snamnje spofhtovanja slato tobakiro podá.

Kdor s' svojim starejsham lepe ravná,
Zhafno in vezhno srezho iná.

73. S r e b e r n a u r a.

P rimej, en horn fhtudentizh (diak), je moral na nozh v' enim mlini oftati. Na klop v' spodni hifhi se je vlegel, ino safpál. O pol nozhi se sprebudi ino flifhi sravno sebe nekaj na steni kljuvati. Mesenz je svetil; ino kader se poosre (ogleda), eno sreberno uro vgléda.

Mozhno ga je sazhelo mikati, de bi uro vsél, ino jo fkos okno odnésil. Véft ga je svarila rekozh: »Krafti ne smeješh.« Alj shelja po uri ga le bolj in bolj miha. Tim hudim skufshjavam vjiti, vftane, fkozhi fkos okno, in gre.

She le enih sto korakov (stopinj) dalezh je bil, mu shé sazhne v' novizh po uri shal biti, de jo ni vsel; supet se hozhe povérniti. Pa njegova vest ga fhe enkrat pofvari; on jo je vbogal, ino fhel svoj pot.

Mesenz je sdaj sa gore satonil, ino prav sa terdo se je stemnilo. Primej v' eno mozharijo sagasi, pa vender se je na en grizh (komolz) islekel. Veftruden se tamo vleshe, ino prav terdno safpí. — Kader se den sasná, ga nekako strafhno drenje sbudi, ino kader se rasgleda, od strahu trepezbe.

Pod enim gavgam (vifelzam) je leshal, in videl ravno nad svojó glavo tata vífeti, ki ga je ena zela truma krókarjov (vranov) obéralo. Sdélo se mu je, kakor bi mu en snotrajn glaf pravil: »Poglej, ravno taka bi se enkrat tebi godila, naj bi bil krafi sazhél. Klezhè je Boga sahvalil ino djal:«

Nafha vest je boshji glaf;

Vbogajmo jo vsaki zhaf!

74. N a j d e n a m o f h n a.

V óglarjov Martinek, en vbogi fantizh pod enim drevam fedí, sdihuje, joka in móli. En imeniten gospód v' seleni luknji, s' eno svesdó na perfih, po lovi pride, ino ga poprafha:

»Kaj ti je, mali! de jokafh?«

»Joj meni! sajoka Martinek. Bili so moja mati bolni, ino sdaj so me ozhe v' mesto poslali apotekarja (sdravlarja) plazhat, jes fim pa dnarje s' mofhnó vred po poti sguvil.«

Gospod se s' lovzam (jagram) ki je bil s' njim na lovi, natihim pomeni, mu sa tem eno zhedno ruzdeho shidano mófhnizo pokashe, v' kateri je nekolko svetlih zekinov bilo, rekozh: »Alj je mor'de ta tvoja mófhniza?« »O to ni; rezhe Martinek, moja je bila shé zlo lósna (flaba), pa ni bilo tok lepih dnarjov v' njej.«

»Tok bo pa ta le tvoja?« rezhe lovez, in potegne eno oshuleno mofhnizo is shepa. »Ta pazh ta,« sakrizhi od veselja Martinek; to je ta práva! »Lovez mu jo da; imeniten gospod pa rezhe: »Sa to, kir si ti tok bogabojézh ino poshten, tok tebi fhe to mofhnizo s' slatmi sravno dam.«

Molitur naj v' fili perjatelza bo;

Poshtenje pa boljshi, ko zhisto slató.

Shtefan, en drug fantej v' blishnji vesi domá, flifhi to praviti. Kader je imeniten gospod na lov spet v' hofio prifhel, se Shtefan pod eno jelo vſede, ino tuli rekózh: »Oj moja mófhna! moja mófhna! sgubil fim jo, sgubil!«

Gospod sa vréſham k' njemu pride, eno polno mófhno pokashe, ga poprafháje: »Je li ta tvoja mófhna, ki fi jo sgubil?« Shtefan sakrizhí: »Ta je, ta!« ino s' obéma rokama sa njó ſega,

Gospodov lovez pa, ki je sravno ftal, ſerdito nad njim satruſhí, rekózh: »Neframni hudobez! alj ſe podſtopiſh tolkiga goſpóda olegati! Zhaj, jes ti bom drugazhi plazhal.« Vzhéſnil je eno bresovko, ino ga je prav pridno naſmukal, kar je laſhniv goljfir ſaflushil.

Goljſija fama ſebe ſpelá,
In vſaka laſh ſvojo fhtrafo imá,

75. L e p a k r i s h o v a z h a.

Martin, en bogabožéh kmet je imel eniga hlapza filo nagle jese, ki je v' jesi preklinjal, de je blo ſtrah. Martin ga je pogofito ſvaril, naj is ljubesni do Boga jeso tolashi. Hlapez je pa le djal, de nemore; shivina ino ljudjé ga prevezh peklijo (drashijo).

Eno jutro mu Martin eno lepo, ſvetlo krishovazho pokashe, rekozh: »Poglej jo Matija! tvoja bo, ako zel den poterpiſh, de tebe ſhal beſede flifhati ne bo. S'vſeljam mu hlapez v' roke ſeſhe.

Drushine kar je blo, ſe pogovori, njega oh krishovazho perpraviti. S'vſako beſedo ino djanjam

fo ga naganjali, de bi se vjesil; alj hlapez se je tok terdno premagal, de ni befédize húdiga sinil (rekel). Na vezher mu Martin podá krishovazho, ino rezhe: »Sram te bodi, de is ljubesni do enga maloyredniga dnarja svojo jeso tok mofhko strahujesh, is ljubesni do Boga pa nozhesh!« Na to se hlapez pobolsha, ino vef pohleven zhlovek postane.

Lehke zhloveku fo vse rezhi
Zhe jih 'sljubésni boshje fturi.

76. P o p r a v l e n k r i s h e z.

Tresika je en majhen, pa prav zheden krishez v' dar prijala. Bil je zherniga likanga lefa, ino na vsih shtirih konzih s' slatam kován. Na fivim traki ga je na vratu nosila savólj lépfhiga. Pergodilo se je, de se krazhji hlodez is daljiga isfnéme, ino Tresika ozheta profi, krishez supet popraviti.

»Prav rad to ftorím, ozhe rekó, hozhem ti tud verh tiga povédati, kako se lahko branish, de v' nobeni nadlogi na tim sveti sa tebe krisha ne bo.

»Le femo prav poglej: Ako na fkrish lefu ni, tudi dalshi lef krisham ni.« Le fkus to, de se krazhji lef s' dalshim po prek déne, se krish naredí.

»Ravno tako je s' vsakim terplenjam, ki ga svoj krish imenujemo. Volja boshja je, tok rekozh, ti dalji hlodez; nafha volja pa, ki je rada s' boshjoj voljoj vse fkusi na fkrish, je uni krisham léf.« Sa ta del per vsih svojih krislah, ki te bojo she objifkovali, isfnemi krisham lef svoje volje, ino jo boshji podaj, tok ne bo krisha sa tebe vezh.

Kdor vse na boshjo voljo spuftí,
Lehko vse svoje krishe terpi.

77. Z h u d n a f h k r i n z a.

Eni gospodinji so se per pohifhtvi vse forte nefrezhe perpetile, ino nje premoshenje se je s' letam' majnfhalo. Shla je satorej v' log enimu ftárimu pufhavniku svoje nadloge potoshit, ino je djala: »Per moji hifhi ni nikolj samo na sebi; more mi biti nareto (nared sazoprano). Alj mi ne véfte v' tej nadlogi s' zhem pomagati?«

Pufhavnik, bil je en dobrovóljn starzhek, ji rezhe eno malo pozhakati, ji pernese zhes eno malo sapezhateno fhkrinzo, ino pravi: »To le fhkrinzhizo morte eno zelo leto trikrat po nozhi, trikrat po dné, po kuhni, kleti, po hlevih ino vsih hifhnih kotih ponofiti, tok bo bolji. Zhes eno léto mi pa fhkrinzo odrajtajte.«

Dobra hifhna mati je v' fhkrinzo veliko savupanje iméla, ino jo fkerbno okolj nosila. Kader je prvi den s' njo v' klét fhla, frezha hlapza, ki je ravno hotel rozhko ola (pira) fhriváj odnesti. Ker je fhé posno v' nozh v' kuhajo perfhla, so si dekle bile ravno pezhenjak is jajz naredile. Kader je po hlevih hodila, najde krave do kolena v' gnoji, konjam namesto ovfa le flamo polósheno, ino de niso bili ozhédeni. Tok je najdla vsaki den eno alj drugo sa poravnati.

Kader je leto obteklo, se s' fhkrinzoj k' pufhavniku poverne, ino mu vsa véfela perpoveduje, de je vse bolji. »Alj pustite mi, profi, fhkrinzo she sa eno léto, sakaj eno prezhudno mozh v' sebi imá.«

Pufhavnik se timu nasmejí, ino rezhe: »Shkrinze vam pustiti ne morem; alj fkrivna pomozh, ki je v' njej, naj bo vafha.« On fhkrinzo odpre, ino glej,

drugiga ni bilo notri, kakor kofzhek beliga popirja, ino na tajistim sapifano:

Hozhefh dobro gospodvati

Morefh sam vse pregledvati.

78. Kraljevizh v' molitvi.

Eniga kralja sin je ob zhasi vojske pred sovráshnikam sbeshal, ino nikogar s' seboj vsel, rasen eniga stariga flushavnika. De bi nju ne sposnali, sta se prav borno preoblekla.

Posno na vezher prideta enkrat v' stran med gora na eno kmetfško stanvanje, ino sta zhes nozh tam oftala.

Kraljevizh pa ni mogel spati, grosa ga je pred sovráshnikam, in tudi dnarjov mu pomankuje, s' katerim se v' hitkih sadoft previdel ni. Torej po nozhi vftane, poklekne v' tihi zhumnati (kamri) ino dolgo na tihoma moli. Ker ga je pa ferze le filo bolelo, tok prav glaboko isdihne na glas, rekózh: »Moj Bog! vsmili se eniga revniga kraljevzha!«

To je kmet flifhal, ino v' jutro flushavniku rekel: »Jes vém, de so vasfh gospod eniga kralja sin; povejte mi faj, sakaj de fo tok shalofen.« Slushavnik je po pravizi povedal, pa profil, de bi kraljeviga sina kar ne isdal.

Kader se je kraljevizh na pot odpravlal, kmet spofhtlivo k' njemu perstopi, ino ga s' folsnim ozhmí ogovori, rekózh: »Dragi kraljevizh! meni je vasfha ponozhna molituv vasfho bridko shalofst rasodela. Storite mi to veselje, ino vsémite dvajset zekinov, dókler se vam bo spet bolj godilo. Hozhem vam tudi steso pokasati, po kateri bote kmalo is vse nevárfhine.«

Kraljevizh se je nad tim savsel, ino dobroserzhniga kmeta sahvalil, she vezh pa Boga, ki serzhne molitve zhudno vllifha, zhe ravno zhudesha ne storí.

Kraljevizh je frezhno k' svoji kraljevi shlahti prišel, ino je po tem poshtenimu kmetu zekine desetkrat povrenil.

Le svefto moli, in vsmileni Bog

Bo tebe rešhil is tvojih nadlóg.

79. Bogoljubni pastírz.

Na vezher eniga lépiga roshenzveta, kader je ravno vle v' zvetju in selenju bilo, je pafil Béndelin svoje ovzhize. Shaloften je polek zvetozhiga germa ftal, in svetle solse so se mu po ruzdezhim lizu vdírale.

Lovzhov Lojsek ravno is hofte pride, ino ga omilváje pobara: »Sakaj se pa jókafh?« »Oh, sazhe Béndelin, videl sim ravno sdaj eno oftudno (gerdo) fterníshnizo (kroto), kako je v' germ slésla.« »Oj! rezhe Lojsek, kako bi se vender nad zhem takim jokal?«

Béndelin pa pravi: »Kader sim fterníshnizo vgle-dal, sim sam per sebi miflil, ta shival je tok gerda (negudna), tefhko po tléh lasi, od ljudí pregánjana, ne posná svojga Stvárnika, in vezh del svojga shivlenja v' blati ino po temnih kotih pretezhí, tok de sadnizh sama sagnije.«

»Jes pa, sim sam per sebi djal, sim ravne pofstave, imam zhedno zhloveshko oblizhje, se lahko semtertje prehajam, nebo ino semljo pregledujem, se trave in roshiz veselím; sposnavam svojga Stvárnika, ino nevmerjozho dušho imó. Sa vle to se mu panim she nikolj prav sahvalil. Ta moja nehvaleshnost me je tolko opekla, de sim se moral rasjókati.«

Lojseka so te besede tok ginile (omehzhale), de jih vse svoje shive dni posabil ni. She v' svoji velki starosti jih je vnukam svojim pravil, ino perdjal, rekozh: »Naj bi ravno oftudne shivali sa nizh drujiga ne bile, tok so nam she famo sa to k' velikimu pridu! One naf vuzhijo imenitnost zhloveshtva bolj sposhtuvati, skus katiro naf je Bog sa krono vsih stvarí, na semlji postavil.«

Ni vreden, de zhloyek na fvetu shiví,
Kdor Stvarniku ferza hvaléshniga ní.

80. M a l i p l e t á r.

Mladi Lovre je imel bogate starejshhe; sa to se je na njih premoshenje sanafhal, ino se ni hotel kaj prida vuzhiti. Sofedov Jaka pa, ker je bil bornih starejshhov, se je prav pridno jerbafse (korbize) plefti navuzhil.

Eniga dné je Lovre sa morjam stal, ino je sa kratek zhaf na ternk ribe lovíl. Jaka si je tam eno breme verbovih (rakitovih) shibiz naresal, ino se ravno s' njimi damó spravla. Kakor bi vstrelil, plane sdaj snekoljko morfkih tolovajov is germovja; oni sgrabjo obedva fanta, na svojo barko savlázhejo, nju v' lushnost prodát.

Burja barko dalezh sanese, ino jo na skalovji eniga nesnanga otoka rasbije. Le sama fanta sta na fuho isplavala. Nevsmileni Samorzi so tam prebívali.

Jaka je mislil se s' tim, kar sna, jim perkupiti. Seshe po svoj noshizh, nareshe verbovih vejiz, ino sazgne zheden jérbafzhhek (korbizo) plefti. Veliko zhernih mosfkih, shensfkih ino otrók pride, ter ga radovédno délati glédajo.

Kader je korbizo dodelal, jo nar imenitnejmu med njimi daruje. Mlado in staro, vse bi bilo rado sdaj take jerbafze imelo. Dali so Jaketu eno bájtzio, s' fadunofnim drevjam ofajeno, de bi per miru v' njéj lahko delal; tudi so mu obljubili dovolj sa shivesh fkerbéti.

Hotli so tudi po tem, naj jim Lovre en jerbaf naredi. Videti pa, de nizh ne sna, so ga sazhéli biti. Vbili bi ga bli, ako bi Jaka sa nja profil ne bil. Alj vkashejo mu plufhafto fuknjo Jaketu dati' ino Jake-tovo platnenko oblezhi, njemu sa hlapza biti, ino verbovje nositi.

Kdor je priden, in kaj sna,
Ga povfod vse rado 'ma.

81. M a l a b r o d n a r j a.

Vertoglavi Valent je Lipeja, fvojga majnfhi brata sa vòdo s' febó pelal, ga je v' en zholnizh slekel, ino s' njim na globoko odrinil.

Derezha vòda je zholn ob fkalò trefhla, de se je na kofe rasletel. Valent se je okolj fterme pezhine prijemal, pa nikjér ni mogel na njo fplesati. Lipeja je voda odnéfla.

En ribizh saflifhi fantejov krizh, hitro perdirja, fkozhi v' vòdo, plava v' velki nevarfshni sa Lípejam, ga dojde, frezhno na fuho fpravi. ino ima neisrezhe-no veselje, de ga je reffhil.

Rad se sa druge v' nevarnost podá,
Kdor pravo ferze kerfhanfko imá.

V tim zhafi, de je blagi ribizh Lipeja is vode slekel, je Valentek vtonil. Ljudjé, katerih se je veliko naletelo, so ribizha bárali: »Sakaj si pa ravno tega odtél, ino svojo shivljenje v' nevarfšno postavil, kér nisi mogel obema pomágati? Bil bi faj uniga bres vse teshavei no tolke nevarnosti lehkej is vode potegn'il!«

Ribizh je pa odgovoril. »Vertoglaven Valent, ki je vtonil, mi je pogosto rib ino rakov vkradil, ino mi moje fake (mreshe) rastergal; pridni Lipej mi je vezkrat svoje male jushne pernefil, kader sim fšantov bil, de nisim kaj saflushiti mogel, ino mi mnogi krajzar dal. Kako ne bi tok dobriga fanta nar pervizh reffhil.«

Pogosto se dobro na semlji plazhuje,
Pa tudi hudobneshu hudo vrazhuje.

82. S l e p i m l a d é n z h.

Andrej, fhe mlad, pa flep frotej, je enkrat o palzi, prav po zhasno ino varno, is zerkve damu taval,

Luka, en rasvajen kmetfški fštimánz, ga oponsfha, ino pravi: »Se hozhva poskúfiti? fštavifh defet krishovázh, de letím hitrej, kakor ti?«

Slepez je rekel: »Naj velá, zhe si pot isberem, ktirga posnam, ino pa zhaf isvoljim, kateriga bom jes hotel.« Luka bres vfiga pomiflika vdari, se prav debelo smeji, ino v'fe prizhejozhe sa prizho poklizhe. »Shé prav! je rekel slepez na to; tok nizojfšno nozh ob dvanajstih bova sa vadlo v' mesto letela.«

Kader je ura dvanajst vdarla, sazhneta obedva jiti. Slo temna in hudovurna je bila nozh, in pot fkus eno velko hofto. Andrej, ki mu je nozh ino

dén vse eno blo, je s'he pred jútornim svitam v' mesto prifhel. Posmehliivi Luka pa si je v' hòfii sajjhel, sdaj s' glavó v' eno, sdaj v' drugo véjo butil, sdaj zhes korenine padil, pa se med ternje sapletel, ino je v' mesto s'he le perfopihal, kér je sonze shé visoko ftalo.

Moral je deset krishovázh plazhati, in vsaki je djal: »Prav mu je; s'he vezhi fhtrafo bi bil saflushil.«

Kdor vbóshzheka sa smeh imá,

Si boshjo jeso nakopá.

83. D v a p o p o t n i k a.

Popotnika dva (vandroyza) Jurej in Marko grefta lepo eden s' drugim svoj pot. Sdaj vgleda Jurej mofhno dnarjov na zefi. Hitro poskozhi in jo pobere.

»Brate, pravi Marko, hozheva se s' dnarmi poshteno deliti.« »Ne bo dal, se sareshí Jurej, tega ne, tega! Jes fim mofhno najdil, jes jo bom imel.« Smejé mofhno v' shep (arshet) vtekne; Marko pa shalofien s' njim dalej gré.

Nagloma pa en tolováj (rasbojnik) s' golim mezham nad nju perdere. Jurej postane bled kakor smert, in profi: »Brate! pomagaj, ko si poshten.« En zlovek ne bođe tok lahko dvema kos. »Hiti, potegni s'he ti svój mezh s' meno!« Alj Marko mu odgovorí: »Ne bo dal, ne! Meni nima tolovaj kaj vseti: Ti si dnarje sam pos - branil, le sam se brani sa nje.«

Tolovaj ga je premagal, in namesto dnarjov je le veliko ran Jurej odnesil.

Naj v' frezhi prijatelju rad podeli

Kdor enkrat v' nefrezhi pomozhi sheli.

84. V ó g l a r i n P l a t n o b é l z.

Djal je vóglar platnobélzu, ki si je ravno prebivališče najemal: »Brate, pojdi k' meni sahajat; proffora imava sadosti obedva svojo blago pos-hraniti. »Tega pazh ne, ljubi brate! je djal platnobélz vóglarju, sakaj platno, kateriga s' tolikim trudam belim, bi se mi od tvojsa voglja vfo samásalo.«

Na to se poshten vóglar nasmejí ino rezhe: »Prav imash! Zherno in belo se ne bo vselo. Zhe premíflimo, se ravno tok zhíftim dúsham med ljudni godí, ki so vrashje dúshe, ino pa nefrámniiga sadershanja, kakor belimu platnu med zhernim vogljam.

Varvat' se more néframnih ljudi,
Kder svojo zhíftost ohranit' shelí.

85. Mlinar ino nja ofel.

Mlinar shene s' svojim sinam ofla v' mesto na prodaj.

En zhlovek memo perjaha ino jima rezhe: »Pazh nista modra, de púflita ofla prásniga; ne bi se eden na-nj vsedel!« Sin se rozhno na-nj vfele.

Alj sdaj en drugi memo perpelá, ino pravi: »Ti neroden mladenzh! kaj te ni fram jésditi, svojsa stariga ozheta pa pesh (k' nogam) jiti púflísh?« Sin hitro dol skózhi, ino ozheta na ofla posadí.

Kmalo po tem jih frezha ena kmetnja s' jérbasam (s' korbó) sadú na glavi, in ozhne: »To je en nevsmilen ozhe, ki tok dobro na ofli fedí, ino nja vbogí sin mora sa njim blato gasiti!« Na to se tudi sin spravno ozheta na ofla vfele.

»Oj ti prevboga stvar! krízhí en ovzhár, ki je sa

potam ovze pafil; mora "ga konez biti; vidva sta prava ofloderza!"

Sdaj óbedva is ofla fiopta. »Kaj hozheva s' oflanr fpozheti, vpralha fin vef nejovoln ozheta, de bi ljudém vstréglá; alj bi ga na drogi na prodaj nefla, alj tam na potoki v' vodo potísnila, kalj?«

Stari pak je djal: »Naj bo; sdaj ozhitno vidim, de ni mogozhe vsm ljudém vstrezhi, in de je mo-dro, kakor pravijo:«

Stori tok, kakor te pamet vuzbí
In ne porajtaj na druge ljudi.

86. L o v f k i p e f.

Shul je lovez svojga pfa po sajzu, rekozh: »Zhapo, zhapo!« ino pef pokozhi sa sajzam, kar more, ga goni dalezh po polji okólj dokler ga dojide, ino s' sob-mi popade. Lovez sgrabi sajza sa vufheta ino pefu rezhe: »Puffi, puffi!« Pef sajza ispuftí, ino lovez ga v' torbo vtekne.

Veliko ljudi je to glédalo, ki so bli bliso tam v' vefi domá. Med njimi sazhne en perleten kmet, re-kozh: »Lakomnik je ravno taki lovski pef. Lakom-nost ga naganja ino pravi: »Grabi, grabi!« Slepi zhlo-vek jo vboga, goni sa posvetuim blagam, kar samore. K' flednimu pride pa smert ino rezhe: »Puffi, puffi!« ino bore zhlovek mora vfo svoje blago sapuffiti, ki se je tolko trudil sa-nj.

Skerbi, o zhlovek! sa tako blagó!
Ktiro té' v'vezhnost íprémilo bo.

87. Shtimana gospodizhna.

Salka, gospodizhna je v'eni verli grafhini prebivala, ino se je po svojim shlahnim stanu visoko nosila. Pride en dan Marjanza, eniga frótniga sidarja hzhi (hzhéra), ino ji rezhe: »Moj atej so na smertni posteli, ino so me poslali vas profit, de bi k' njim perfhli; imajo vam kaj posebno imenítniga povedati.«

Gospodizhna ofhabno odgovorí: »To bi pazh kaj posebno imenítniga bilo, kar bi meni en tak frotej povedal! Le spravi se; jes nimam po kaj v' tvojo kozhuro.«

Zhes en zhafek Marjanza supet perfopiha, rekozh: »O draga gospodizhna, dójdite hitro! Vafha rajna mamka so v' sadnji vojfki veliko slata in frebra vsídati dali, ino mojmu ozhetu narozhili, ne shivi dufhi kraja povédati, rasen vam, kader bote dvajset let ftari. Sdaj so pa shé na smertni posteli, ino ne bodo tolko dozhákali.«

Salka sdaj tezhe, kar jo noge nesó — kader pa v' hifhzo poshteniga mosha ftopi, je blo shé po njemo. Prestrafhla se je, ino shalvala, le tolko, de ni obdivjala. Rezhe po gradi tam pa tam sid raskopati, pa ni bilo saklada oflediti. Vse shive dni je bilo ji shal, de je tok fhtimana bila, éniga tok poshténiga mosha na posledno uro shalila, sebe pa ob tolko bogastvo spravila.

Shtimanje je dober kup,
Shtimana, nosha pa draga.

88. Preoblézhena vboshanka.

O b' zhafu velike dragote je ena neposnana berazhka

(petlarza) prav po fromasthko, pa vender zhedno oblezhená, po eni vesi vbogajme profila.

Per enih hifhah so jo gerdo odpravli, per drugih so ji kaj maliga vergli, le en gospodár, sam vboshiz, jo is hude sime v' hifho na toplo poklizhe, in gospi-dinja, ki je ravno pekla, ji en lep kos pogazhe vreshe.

Drugi den so bli vsi veshani per katerih je ta frotá, ki jo niso posnali, sa dar profila, v' grad na vezherjo povableni. Kader v' gostinzo (obedenzo) pridejo, vglédajo miszo polno shlahnih jedil (jestvin), na eni drugi pokriti misi pa veliko okroshnikov (taler-jov), na katerih je tam pa tam kozhek pléfnoviga kruha, pa po dve podsemlize (krumpirja) alj kaka pest otrobov-vezh del pa nizh videti ni bilo.

Grafhinfka goszá pa sazhne rezhi: »Jes sim bila nna preoblezhena berazhinka, ino sim val hotla v' tih hudih zhasih poskufiti, kako kaj frotam radi dájate, ki se jim sdaj tok hudo godi. Ta dva fromaka le sta mi postregla, kar sta premogla; sa ta del bota s' meno per misi, ino od mene vsako leto nekoljko dnarjov vlekla.«

»Kar val je pa drugih, imajte s' tim darmi sa dobro, ki ste jih meni vdélili, ino jih tu na okroshnikih naj-deta. Verh tega pa ne posábite, de se van bo enbart, na unim sveti ravno tok postreglo.«

Kakova je tukaj fetuv
Takova bo tamkaj shetuv.

89. S v i n f k i t a t.

Posno na vezher prideta dva medvedarja s' medvedam na vés, ki je plefati snal, ino zhes nozh v' kerzhmi (v' taberni) ofáneta. Ofhtír je bil ravno eno silo

velko pitano svine prodal, ino je v' prasen fvinjak medveda sapèrl.

O pólnozhi pride tat, ino bi rad fvinjo vkradil. Od vsiga ni vedel nizh, kar se je blo per petilo; odpre rahlo na fvinjaku vrate, slese noter, ino v' temi na mesto fvinéta - medveda popade. Medved pokozhi in strahno sarjuje, sgrabi s' svojim možhnim tazami tata, ino ga, vezh ne spuští.

Nefrezhen zblovek je od strahu ino bolezhine kri-zhal, de je bla grosa. Kar je bilo v' taberni ljudí, se isdramijo ino perletijo.

S' velikoj siloj sta medvedarja tata vsiga krivavga ino ras mesárjenga rasdrásheni shvini is kremplöv (parklov) sderla, ino ga gosposki isrozhila.

Pogosto na sveti se taka godí,

De hudodelnik sam sebe vloví.

90. T r i j é r a s b o j n i k i.

Trijé rasbojniki so shtazunarja v' eni hosti vbili, ino mu veliko duarjöv in drugih dragih rezhi vseli, ki jih je per sebi imel. Vropano blagó so v' svoj berlóg savlekli, ino ta starej dva poshleta nar mlajiga v' mesto shivesha nakupit.

Kader je odishel, se ta dva pogovorita, rekozh: „Kaj bi tolko blaga s' tim fantinam delila? Ker nasaj pride, ga hozhva saklati, de nja del nama ostane.

Pa tudi ta mlaj rasbojnik je na poti sam per sebi mislil: „Kako frezhen bi bil, zhe bi vse to drago blago mojo bilo! — bom svoja tovarsha s' strupam savdál, in vse to bogastvo bo moje.“ Nakupil je v' mesti shivesha, vino s' strupam nameshal, ino se je s' tem povernil. Kakor hitro v' berlóg stopi, pláneta uhadva nad

njega, mu vsaki svoj nosi v' ferze sabodeta, de se mer-
tev na tle svali. Na to se v'édeta, jesta — pijeta vstrup-
jeno vino, ino pogineta v' nar grosovítnejših mukah
(martrah). Najdli so jih v' fređi naloshenga bogastva
mertve lešati.

'Tok pogosto hudobija

Sama svoja je morija.

91. Z h u d n i p e s j a n.

Fanteja dva sta is mesta v' eno grosno dobravo sa-
jifhla, ino v' eni samotni poredni ofhteriji zhes nozh
ofstala. O pol nozhi zhújeta spravno v' jispi (kamri) marn-
jati. Hitro obedva na lefeno steno vufhesa nastavita
ino tenko na uhe vlézheta. Sdaj saflifhita prav saftopno
te besede: »Bable (shenka)! podkuri sa jutro kotel,
hozhem naša fantina is mesta poklati.«

Prevboga fanta sazhne smertna grosa obhá-
jati: »Oh, Bogu se vsmili! sta tiho en drugimu djala;
ta ofhteráfih je pesjan, ki zhloveshko mesó jé;« ino
hitro skus okno pokkazheta, de bi vjifhla. Alj noge
so nju od skoka tok saboléle, de nista dalej mogla,
pa tudi dvorifhne vrata so bile svešto saklenjene.

Na to v' fvinjak sléseta, ino v' smertnih brikostih-
nozh prestojita. Sjutraj pride kerzhmár, odpre vrata
na hlevi, sazhne neshi brúfiti ino saklizhe: »Sdaj fan-
tina, le vun; vajna posledna ura je vdarla!«

Fanta sazhneta obedva krížhati, ino klezbè profiti,
de bi ju kar ne saklál. Ofhtér se zhudí, kako de sta
v' fvinjak prifhla, ino jih bara kaj de ga sa peljana
imata. Fanta jokáje odgovorita, rekozh: »Saj ste nizoj
po nozhi sami rekli, de naju hozhete dones v' jutru
poklati.« Alj kerzhmar sazhne na glas, rekozh: »O be-

daſta dezhaka! faj niſim vaj miſliſi, Le dvoje praſet, katere ſim v' meſti kupil, ſim v' ſhali (sa ſhpaſ) ſvoja dva fantina is meſta imenoval. Pa taka ſe takim godí, ki uſheſa naſtavljajo. Satorej ſi dobro ſapomnita pripoveſti ki pravi:

Kdor fkrivaj vuſheſa naſtavla

Sam ſebi nepokoj napravla.

92. Goljuſni sdravlár.

Perſhel je eno nedelo vezher zhedno oblezhen popotnik na veſ v' kerzhmo (taberno) ino ſi dal dvoje pezhenih piſhet napraviti, pa en verzh (ſirkel) nar boljga vina perneſti. Kakor hitro pa pervi griſhlej v' vuſte ſaneſe, ſazhne milo jézhati, s' beló rutizó lize podſtavlati ino toſhvati, de ga ſobjé ſhe zelih ſhtirnajſt dni prenevſmileno velizhajo (bolijo). Kar je blo kmetov v' hiſhi, vſi ga omiljújejo.

Zhres eno malo pride en sdravlár v' hiſho, ki je sdravila (arznije) predajal, ſe je v' en kot vſedel ino rekel eno kupzo (glashek) ſhganiga perneſti. Kader je ſliſhal, kaj timu ptujmu goſpodu je, rezhe: »Temu lehko, kakor bi trenil, pomagam!« On ſeſhe v' ſvojo kroſhnjo, po en ſlat, zhedno ſvit popirzhek, rasgerne ino rezhe: »Oſlinite moj goſpone, ſvoj perſt na konzu, ino v' ta beli prah potipajte s' njim, ino tajiſtiga na ſob poloshite. Ptujz je vſe tako ſtoril, ino kmalo na glaſ ſazhel, rekozh: »Kako pa mi je? kakor bi odreſal mi je ſob vſhuhnil (boleti nehal). Dal je sdravlarju eno zelo krishovazho ino ga je s' ſebó jeſti ino piti perſilil.

Goſti ino vſi veſhani ſo hotli sdaj tega práhú, ino nad ſto pakelzov ga je po dvanajſt krajzarjov tam popredal. Ako je tedaj koga v' veſi ſob ſabolel, ſo mu

kmalo s' tim zhudnim praham hotli pomagati, alj zhudno se je v' sim sdelo, de nobenimu pomagalo ni.

Slednizh je goljfiija na svetlo prishla. Popotnika sta se popred na to goljfiijo pogovorila. Bel prah je bil eno malo nastergane krajde. Obedva goljufa so sa voljo te ino vezh drugih goljufij v' jezho saperli.

Od ptujih sdravlárjov sdravilo kupvati
Se rezhe fam febe prav gerdo goljfati.

93. Saklád iskopán alj kmet 'ogolfán.

Prifhel je enkrat she v' mrak en ptuj, nesnano opravljen zhlovek, velke bukve pod pasuhó ino eno belo shibizo v' roki, na kmeta Boshtjanov dom, ino je sazhél rekozh: »Imam vam kaj fkrivniga povédati!« Na vafli njivi je velik saklád (shaz) sakopán. Zhe mi dafte defetino, vam ga bom vsdignil. Tok bote máhoma na zente obogátli.«

Kmet se da hitro vpotiti, ino je prav vesel. O pol nozhi grefta s' lopátami, pa s' shajtergó na njivo, molzhè eno globoko jamo napravita, eno teskho kifhto iskopleta, na shajtergo jo navalita, ino frezhno na kmetov dom pervlezheta jo. Sdaj sazhne flepár kifhto ogle dovati, se nje tu pa tam s' svojó shibzó dotíkati, med tem is svojih knig (bukev) ene nesnane besede shlabudrá ino s' glavó otréfa.

Slednizh rezhe: »De se nama iskopán saklád v' voglje ne spremení, morva posebne fkrivne perpomozhi imeti, preden kifhto rasbíjeva. Pa ne vém de bi jih kdo imel, kakor en star sdravlár, defet ur hodá od tod; alj is pod dvajset zekinov jih ne dobiva.«

Kmet je bil ravno dva dni prej sa dvajset slatov koaja predal, ino jih s' veselim ferzam ptujzu posh-

teje. She tisto nozh se je slepár spravil, pa ni ga bilo vezh. Ko se je kmet she nazhakal, kihto rasbije, alj ne najde slata ne frebra, tudi ne voglja v' njej, temuzh famiga péfka, ki ga je sa potokam spravno njegove njive voda nanefla. Na péfku je bilo sapifano:

Kdor se sanafha saklade kopati
Namefto dnarjov, le s' péfkam bogati.

94. Prasen in pravizhen ftrah.

Martinek je o pol nozhi v' grafhinfki vert slesil, dva shakla jabelk nadeval, ino se s' pervim shaklizham sa sidam (miram) damó spravla.

Ravno v' turni dvanajft bije, veter po drevji grosno hrufhí — kar na enkrat vgleda Martinek v' fhtrizi febe eniga zhèrniga moshaka, ki s' drugim shaklam, kakor bi bil naprosheh, s' njim vred beshí. Martinek ves prestrafhen, sakrizhí, spustí shakel, ino dirja kar more. Tudi zherni mosh shakel vershe, ino ga smiram dohaja; na konzú vértzniga osidja pa sgine.

Prihodno jutro je Martinek povfòd pravil, kaj sa eno ftrafhno poháft je videl; de je kradil, od tega pa sinil ni. Alj she tisti den saklizhe grafhinfki gospod Martineka, ino mu rezhe: „Ti si nizojfhno nozh v' grafhinfkim verti fadje kradil. Shakla, s' ozhétovim imenam sasnamnjena, tebe prizhata. Dal te bom sa to v' jezho sapréti. Zherna poháft je pa le tvoja lastna lenza bila, ki si jo na sidu vgledal, ker je melenz ravno o pol nozhi perfvétil.“

„Tok se vsakimu godí, ki po pravizi ne ravna, vsakiga fhumezhiga lista se prestrafhi, ino pred svojó lastnó lenzó beshí.“

Kdor dobro véft ohráni,
Se lahko ftrahu brani,

95. M o d e r p o p o t n i k .

Prebival je svoje dni en silo bogat shlahnik v' nekim imenitnim gradi, kateriga she sdolnaj kamena vezh slediti ni. Svoj grad prav blifhezo salshati se mu ni dnarja she tolko mililo; alj vbogim je malo kaj do-
briga ftoril.

Pride enkrat en vbog popotnik v' grad, ino profi sa zhes nozh oftati. Shlahnik ga ofhabno odpravla, rekozh: »Grafhina ni obena gostinza (ofhterija). Popotnik profi; »Najte val le sa trojno rezh poprafhat', po tem pa pojdem.« »Prafhate, kar vam je drago; rad vam odgovorim, de mi le grefte,« je shlahnik rekel.

Popotnik pervizh pobara: »Kdo je pred vami v' tim gradi stanoval?« »Moj ozhe!« mu je shlahnik odgovoril. Popotnik drugizh poprafha: »Kdo pa je pred vashim ozhetam tu prebival?« »Moj dedez!« rezhe shlahnik. »Kdo bo pa sa vami? ga popotnik trekizh pobara. Shlahnik ogovori: »Zhe boshja volja, bo moj sin!«

»Ako je taka, je popotnik djal, de vsaki le en zhafek v' tim gradi prebiva, ino se eden drugimu vgiblete, kaj pa ste drujiga, kakor gostniki, ino ta grafhina prav ta prava gostniza (hifha gostnikov). Kar ne tratite sa ta del tolko, to minejozho hifho presilo olepshati, v' kateri le kratko prebivali bote. Dajajte raj vbogajme, de si v'nebesih vezhno prebivalshhe perkupite.«

Shlahnika te besede vnemejo. Ne pusti popotnika spod strehe, ino je od te dobe vbogim dober ozhe.

Na vezhno le to obftoji,
Kar dobriga zhlovek ftori.

96. P a m e t e n p u f h a n i k.

En kraljevizh se je s' svojó lepotó, s' svojim bogastvam ino imenitnim stanam silo shtimal. Enkrat pride po lovi med gore v' en samotni kraj, alj v' pufhavo, ino najde stariga pufhavnika pred bájliza sedéti, ino prav samisfhleno eno mertvasfhko glavo ogledovati.

Kraljevizh se mu perblisha, ino ga smeje napzhno poprasfha: »Kaj tok sferbno to buzho sposnavash? Kaj pa bosfh videl na njej?« Pufhavnik kraljevizha prav ojfiro pogleda, ino mu pametno odgovóri: »Rad bi sposnal, alj je ta mertvasfhka glava eniga kralja, alj kakiga berazha, pa ni mi magozhe raslózhiti.«

Naj naš vuzhijo merovesfhke kosti

Kako lepota in zhasfhj obleti.

97. Shivo pokopana gosfhodizhna.

Vmerla je enbart gosfhodizhna shlahniga stanú v' narlepshih letah svoje mladosti. Belo jo preoblézhejo, shlahue bisarje (koravde) ji v' lasé sapletejo, ino na défno ji slat perstan nateknejo, ki je bil s' shlahnim kamenam vloshen. Vse te dragote so ji, shalofni sfarejshí v' semlo dali.

Pervo nozh sa pogrebam pershgé pogrebnik svetilnizo (laternzo), gre skrívaj na pokopalishe, merlizha odkopá, ino ji misli dragote vséti. Na enkrat se pa mertva dekelza po konzú vséde, pogrebnika sfermo pogleda, ino ga rahlo ogovóri, rekozh: »Kaj hozhesfh?« Pogrebnik se prestrafhi ino sbeshí.

Gosfhodizhna ni bila sa to pravo, ampak le na videsh (dosdevno) vmerla. Vsfala je is jame, vsela, laternizo, ki jo je pogrebnik popustil, ino si je damu svétila. Vglédati njo, de v' hisho pride, se sfarejshí is perviga silo prestráfshijo, potem pa tudi ravno tok nje rasveselijo.

Glej, kok treba je varvati:

Shiviga ne pokopati!

98. O t r o z h j i d é l.

En bogat barantavz (tergovez) je svojim otrokam vso premoshenje prepustil, otrozi so mu pa terdno obljúbili, ga s'všim potrebnim po njegovim stanu prefkerbéti.

Is perviga se mu je s'he kolj dobro godilo, alj zhedalje hujšai ga otrozi imajo. Shlize mu s'htejejo, kolko jih v'vuste sanese, ino s'he oblazhijo pridno ga ne.

Savershen ozhe pogosto sdihuje, rekozh: »Vkanil sim se, otrokam veš dnar ino vso premoshenje v'roke dati. Bolj bi bilo, naj bi oni mene, kakor de moram sdaj jes njih profiti.«

Neprevidama en star prijatel ozhetu dvajset tavshent tolarjev odshtéje, ki jih je v barantu s'njim imel, ino ni mišlil vezh, jih kdaj dobiti.

Dal si je eno možno, shelesno s'kkrinjo narediti, je svoje dnarje v'njo saklenil, ino s'debelim kluzhánzami okovaril (savarval).

Sdaj so otrozi ozheta spet lepo imeli, in mu prav s'kerbno s'tergli, de bi s'he te dnarje is njega slisali. Ozhe jim ni vezh pénesa dal. Alj sanathali so se na delshino (erbijo).

Po njegovi smerti s'kkrinjo lákotno odprejo, se s' dnarmi ras'htét. Alj ozhe je dnarje s'kriváj vbósh-nizhariji (v' kateri se frote ofkerbijo) isrozhil, s'kkrinjo pa s'kamnjam napolnil. Verh kamnja je bil papirzhek napisan:

Kdor starejs'he gerdo imá,
Si sam svojo frezho predá.

99. Trojni smeh na sadno uro.

En poboshen starzhek je vmiral. Njegovi otrozi ino unuki so okolj smertne postele stali. Sdi se jim, kakor bi bil saspál. Meshal je ino se trikrat prav sladko nasmejal. Kader spet pregleda, ga eden sinov propras'ha, sakaj se je trikrat nasmejal?

Brumni starzhek mu odgovóri: »K'pervimu je vso veselje mojga shivlenja memo mene prejšhlo —

nasmejal sim se, kako ljudjé take péne pa tóliko obrájtajo.«

»Drugo bart sim se spomnil vsiga terplenja v'shivlenji — in rasveselil sim se, de je prishel veseli zhas, kjér se mi bo ternje v'roshize spremenilo.«

»Trekokrat sim pa na smert pomislil, ino se nasmejal, de se smerti ljudjé tolko bojó. Ki le en angelj boshji je, kateri nas is solsne doline terplenja v' prebivalsthe vezhniga isvelizhanja pelá.«

Kdor na sveti prav shivi,
Se tud smerti ne boji.

100. Trojni perjатели.

Pравil je en ozhe svojim otrokam to le pripoved:
»Imel je kralj na enim otozi v'fredi morja svojga deshélskiga poglavarja, ino ga je na rajtengo poklizal.«

»Priyateli, vsi tajisti, katerim je nar vezh savupal, so ga sapustili, fhé smesil se sa njim obeden ni. Drugi, na katére se je ravno tok sanafhal, so ga sprémili, pa le do barke. Treki pa, na katere je nar manj mislil, ga niso po zelim dolgim poti sapustili, fhli so s'njim pred kraljevi sedesh, ino so mu per kralju milost dosegli.«

»Ravno tok ima tudí zhlovek trojne peratele na svéti, je ozhe djal, pa vezh del jih fhe le tisto krat prav sponá, kader bo na uni svet poklizan, od svojga djanja ino nehanja odgovor dajat.«

»Pervi njegovih prijatlov, dnarji in drugo blagó tukaj (temo) ostanejo. Drugi, snanzi ino shlahta ga samo do pokopalistha sprémijo.«

»Le treki perjатели, zhednosti ino dobre dela, ga spremijo v' dolgo vezhnost, so njegovi príproshníki pred boshjim sodnim stolam, ino mu per Bogu vsmilenje sprosijo. Kako abotno tedaj ravná zhlovek, ki sa tok sveste prijátele pa nar manj fkerbí!«

Skerbi, o zhlovek, na senlji sa to,
Kar ti ostalo na vekomaj bo.

Tukaj je setuv,
Tamkaj bo shetuv.

S a s n a v a

perpoved ino njih navkov.

1. Pravi Bog; — njega moli!	1
2. Dober Ozhe; — njega ljubi!	2
3. Sreznha mati; Starejſhe ſpoſhtuj!	3
4. Brat ino ſeſtra. — Boga ſe boji!	4
5. Lepo vreme. — Terplenje je potrebno.	5
6. Hudo vreme. — Bog vſe prav ſtori.	6
7. Lepa máverza. — Vſe poſvetno mine.	—
8. Hoſtni ogláf. — Kok poſojuje, tok povra-
zhuje	7
9. Mersel vrelz. — Nagloſt pridna ni.	8
10. Nevarna roſha. — Poſhelenje ſtrahuj!	9
11. Vkradene jabelke. — Krivizhno blago ne ſto-
ri dobro.	—
12. Nefrezhna gruſlika. — Jedi fkrivajne smikaj!	10
13. Orehovo jederze. — Ne podajaj ſe v'pravdo!	—
14. Orehova luſhina. — Bridkoſti ſo sveli-
zhanſke.	11
15. Selena veja. — Modre navke ſpoſhtuj!	—
16. Shlahna roſhiza. — Poterpeshlivoſt roſhze
rodí.	12
17. Draga répa. — Lakomnoſt ſama ſebe goljſá.	13
18. Sélna glava. — Gerdo leganje ino bahanje.	14
19. Strupne gobe. — Po videshu ne ſodi!	—
20. Shelod ino buzha. — Vſe je modro vſtvarjeno.	15
21. Hraſt ino verba. — Ne bodi ſvoje glave!	16
22. Stari hraſt. — Daj vſakimu njegovo!	—
23. Obdélana njiva. — Priden bodi!	17
24. Sterneno klaſje. — Ponishnoſt velá.	18
25. Namozhen grah. — Ne trati zhaſa ſ'jigrázhoh.	—
26. Shtéta lezha. — Skopoſt flabo goſpodari.	19
27. Leneno ſéme. — Goljſija malo ſkupi.	20
28. Saklad v'njivi. — Nar vezhi frezha je poſh-
tenje.	21
29. Premeknen mejnik. — Mejnikov ne preſtavljaj!	22
30. Vinſka terta. — Shkoda ni bres prida.	23
31. Vinograd prekopán. — Pridne roke nar, bolſhi
premoſhenje.	—
32. Pojezhe ptize; — ne preganjaj jih!	24

33. Sholti kanarzhek. — Sveftoba obftoji. 24
34. Vkraden fhkorz. — Vſe vkradeno pride na ſvetlo. 25
35. Hifhni petelin. — Kriviza ſi hudo pomaga. 26
36. Pitana kokofh. — S'malim ſa dobro vsemi! —
37. Ptizhje gnesdo. — Shivali ne martraj! 27
38. Rasdráshene zhíbele. — Jéſa ufe hujſhi naredi. —
39. Muhe ino pajekí. — Sa vſe Bogu hvalo! 28
40. Velka riba. — Moli ino delaj! 29
41. Hvaleſhni peſek. — Imaj s' shivino vſmiſljenje! —
42. Neſpametne ovze. — Ne poſnemaj hudobnih! 30
43. Vkraden konj. — Tajituv prizhe nima. 31
44. Velik vol. — Vſiga ſe zhlovek pervadi. 32
45. Preobloſhen ofel. — Ne preſili nikogar! 33
46. Vkradenmeſeg. — Vkradeno blago nima teka. 34
47. Merkovza per dnarjih. — Shpárovez najde-
zérovza. —
48. Medvedova koſha. — Ne ſanaſhaj ſe nato, kar
ſhenimaſh! 35
49. Volk laſhnivza vje. — Ni laſhi bres fhkode. 36
50. Hvaleſhni lev. — Sahvala je lépa. —
51. Prasno ſlató. — Pridne roke nar boljſhi
blagó. 37
52. Biſerji v' pufhavi. — Neſrezhe ni bres frezhe. 38
53. Shlahni kamenzi. — Prenaglo obsodit je ne-
varno. 39
54. Sdravi kamenzhiki. — Huda navada ſe poma-
lim premaga. 40
55. Kamen povrazhila. — Hudo s'hudim ne vrazhuj!
56. Vrezha perſti. — Ptuje ſemlje ſi ne ſvoji! 41
57. Sapravdana kmetija. — Ne toshúj ſe bres po-
trébe! 42
58. Zhuden ſid. — Savupaj na Boga! 43
59. Jerbaſ kruha. — Nevoshlivoſt nima frezhe. —
60. Vkraden koſ meſa. — Svijazha malo pomaga. 45
61. Trí nar shlahnej diſhave. — Vshiveſhi ne bo-
di ſberliv! —
62. Poſebna jed. — Pomagaj vbogim! 46
63. S'rena podkuv. — Ne ſanizhuj maliga do-
bizhka! 47
64. Konjſki ſhrebél. — Mala ſamuda, velka
fhkoda. 48
65. Slati ternk. — Jigra draga rézh. —
66. Paſtirſka piſhela. — Srezhen kmetovſki ſtan. 49
67. Polna baſaga. — Pred ſvojim pragam po-
metaj! 50
68. Sedem páliz. — Lepa ſaſtopnoſt je mo-
gozhna. —
69. Refnizhno ogledalo. — Škerbi ſa-duſhno le-
poto! 51

70. Ozhetova podoba. — Starejšhov ne shali! 52
71. Nar lepši oblazhilo, — Serza nedolshnost. —
72. Slata tobakira. — Starejšham pomagaj! 53
73. Sreberna ura. — Svojo vést poplufhaj! 54
74. Najdena mofhna. — Ljubi refnizo ino pravizo! 55
75. Lepa krishovazha. — Odvadi se preklinjati! 56
76. Popravlén krishez. — Podaj se volji boshji! 57
77. Zhudna fhkrinza. — Ne vervaj zopernije! 58
78. Kraljevizh v'molitvi. — Svefto moli! 59
79. Bogaljuben pastirz. — Stvarnika hyali! 60
80. Mali pletár. — Vuzhi se, dokler fi mlad! 61
81. Mala brodnarja. — Kdor vfmilenje fkashe, vfmelenje najde. 62
82. Slepi mladenzh. — Srotejov ne safmehuj! 63
83. Dva popotnika. — Deli s'drugim svojo frezho! 64
84. Vóglarino platnobélz. — Ne hodi med hudobne! 65
85. Mlinar ino nja ofel. — Ni magozhe vfm pravftoriti. —
86. Lovfki péf. — Lakomnik sa druge fpravla. 66
87. Shtimana gospodizhna. — Prevsetnost drago hodi. 67
88. Preoblezhena vboshanka. — Dajaj vbogajme! —
89. Svinfki tat. — Kriviza fama febe vloví. 68
90. Tríjé rasbojniki. — Hudobija fama febe konzhá. 69
91. Zhudni pesjan. — Ne vlézi vse na uhó! 70
92. Galjufni sdravlar. — Ptujzam se ne daj sdraviti! 71
93. Saklad iskopán. — Ne sanafhaj se na sako-pane fhaze! 72
94. Prasén in pravizhen strah. — Zhlovek je sam svoj strah. 73
95. Moder popotnik. — Perpravljaj fhaze sa nebesé! 74
96. Pameten puhavnik. — Velizhaftvo tega fvetamine. 75
97. Shiva gospodizhna pokopana. — Mertvih prehitro ne pokopati. —
98. Otrofhki dél. — Starejšhe lepo imaj! 76
99. Trojni fmech na sadno uro. — Skerbi sa frezho fmert! —
100. Trojni perjатели. — Ne sanafhaj se na posvetno! 77

830-242 (024.7)

